

**UPPLANDS-BRO
KOMMUN**

Handlingar till
Trygghets- och säkerhetsutskottets
sammanträde
den 24 mars 2023

Kommunledningskontoret

Anna Gabriellsson
Kommunsekreterare
Kanslienheten

Anna.Gabriellsson@upplands-bro.se

Datum Vår beteckning Er beteckning
2023-03-01 KS 23/0155

Trygghets- och säkerhetsutskottet

Val av politiks representant i nätverket Healthy Cities

Förslag till beslut

1. Trygghets- och säkerhetsutskottet entledigar Hans Åberg (L) som politisk representant i nätverket Healthy Cities.
2. Trygghets- och säkerhetsutskottet utser Martin Normark (L) som ny politisk representant i nätverket Healthy Cities.

Sammanfattning

Det nationella Healthy Cities-nätverket är ett svenskt nätverk och en ideell, icke-vinstdrivande förening, bestående av politiker och tjänstepersoner som på olika sätt arbetar med att bidra till kommuner och regioners arbete med folkhälsa och social hållbarhet.

Sedan december 2021 har Upplands-Bro kommun varit medlem i nätverket och har tre politiska representanter. Det har nu blivit förändringar i trygghets- och säkerhetsutskottets presidium vilket gör att ett nytt val måste genomföras.

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 1 mars 2023

Barnperspektiv

För att den demokratiska processen ska fungera väl är det viktigt att välja in nya ledamöter och ersättare till poster som lämnats på grund av att förtroendevalda flyttat från kommunen, blivit entledigade från sina uppdrag eller vid en ny mandatperiod. I alla kommunens instanser fattas beslut som har inverkan på barn och ungdomars livssituation utifrån någon aspekt. Via de politiska uppdragen kan invånare direkt eller indirekt påverka och lyfta frågor som rör barn och ungdomars dagliga och framtida liv.

Beslut sänds till

- Den valde
- Healthy Cities

Kommunledningskontoret

Camilla Stark

Kommunledningskontoret

camilla.stark@upplands-bro.se

Datum

2023-03-01

Vår beteckning

KS 20/0600

Er beteckning

Trygghets- och säkerhetsutskottet

Årsuppföljning samverkansöverenskommelse kommun polis 2022-2023

Förslag till beslut

Trygghets- och säkerhetsutskottet godkänner årsuppföljningen av samverkansöverenskommelse kommun polis 2022-2023

Sammanfattning

Detta är en årsuppföljning av samverkansöverenskommelse och åtgärdsplan kommun/polis 2022-2023.

Uppföljningen utgår från en tabell över samverkansområden där Upplands-Bro kommun och lokalpolisområde Upplands-Bro/Järfälla ska samverka i syfte att öka tryggheten och säkerheten för ett hållbart Upplands-Bro.

I uppföljningen står först den övergripande definitionen av området och därunder i tabellform de olika insatserna, samt under insatsen en kort uppföljning av hur arbetet fortgår.

Följande är de prioriterade fyra huvudområdena för samverkan.

- Inget utsatt område i Upplands-Bro
- Våld
- Trygga offentliga miljöer
- Ungdomar i riskzon

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 1 mars 2023.
- KS 21/0531 Samverkansöverenskommelse 2022/2023
- KS 21/0531 Åtgärdsplan samverkansöverenskommelse 2022-2023

Ärendet

Detta är en årsuppföljning av samverkansöverenskommelse och åtgärdsplan kommun/polis 2022-2023.

Kommunledningskontoret

Uppföljningen utgår från en tabell över samverkansområden där Upplands-Bro kommun och lokalpolisområde Upplands-Bro/Järfälla ska samverka i syfte att öka tryggheten och säkerheten för ett hållbart Upplands-Bro.

I uppföljningen står först den övergripande definitionen av området och därunder i tabellform de olika insatserna, samt under insatsen en kort uppföljning av hur arbetet fortgår.

Följande är de prioriterade fyra huvudområdena för samverkan.

- Inget utsatt område i Upplands-Bro
- Våld
- Trygga offentliga miljöer
- Ungdomar i riskzon

1. Inget utsatt område i Upplands-Bro

Kommunen och polisen ska genom aktiv samverkan tillse att utsatta områden inte förekommer inom Upplands-Bro. Enligt polisens Nationella Operativa Avdelning (NOA) som kartlagt utsatta områden i Sverige är ett utsatt område en geografiskt avgränsad plats som karakteriserat av låg socioekonomisk status och kriminell påverkan på lokalsamhället. I Upplands-Bro kommun är Finnsta/Råby definierat som ett utsatt område sedan första rapporten 2014/2015 (dock i första rapporten omnämnt som enbart "Finnsta").

För att arbeta mot utsatta områden krävs bland annat ett kraftfullt arbete som tar sikte mot nätverkskriminalitet och annan kriminalitet, narkotikahandling (försäljning och missbruk), vapen, våld och dödligt våld.

Insats 1:1	Under de två år som Samverkansöverenskommelsen löper kommer en kommunal ANDTS-handlingsplan (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel) att skrivas fram där polisen är en viktig samverkanspartner utifrån stora delar av det arbete som avses genomföras inom det ANDTS-förebyggande arbetet. Inom ramen för ANDTS-strategin kommer, kopplat till både den kommande nationella och regionala handlingsplanen, ett särskilt fokus ligga på ett drogpreventivt arbete för att undvika att unga fastnar i ett risk- och missbruk som kan leda till kriminella handlingar.
-------------------	---

Uppföljning	Sedan mars 2022 har Trygghet och Prevention en Folkhälsosamordnare vars fokus bland annat kommer är ANDTS. Arbetet med handlingsplanen och att utarbeta aktiviteter pågår och leds av Folkhälsosamordnare i samverkan med alla kommunens kontor och vissa externa aktörer.
Insats 1:2	För att motverka nyrekrytering har kommunen påbörjat ett arbete med lovverksamhet för 8-12-åringar i Bro, där man skapar ett uppsökande arbete, en meningsfull fritid och en arena där barn kan knyta kontakter och relationer och där personal kan fånga upp oros signaler och agera därefter. Samverkan tillsammans med polisen i ovan nämnda initiativ sker genom att kommunpolisen deltar i olika evenemang för att skapa en relation till de unga och finnas tillgänglig för att svara på frågor.
Uppföljning	<p>Lovverksamhet "Korpen" för målgruppen är aktiv även 2023 i en lokal på Korpstigen 25.</p> <p>Inga aktiviteter är planerade tillsammans med polisen men vid behov initieras samverkan, exempelvis vid oro för barn som besöker verksamheten.</p>
Insats 1:3	Ett annat brottsförebyggande kommunalt projekt är "Unga och samhällstillit" som med start hösten 2021 avser att arbeta fram en modell som genom ökad delaktighet, ökat inflytande och därmed ökad tillit till samhälle och myndigheter, stärker våra unga att välja en väg som inte kantas av exempelvis misstro till samhället, kriminalitet och våld. Polisen kommer att vara delaktiga till en början i projektgruppen och senare som en aktör i den modell som arbetas fram.
Uppföljning	Projektiden är avslutad och samverkan har fungerat väl. En sammanställning av metoden är klar, dels som metodstöd för personal och unga, samt som en metod avsedd för skola kallad "Unity bridge". En vidareutveckling och testimplementering av Unity bridge pågår inom Strategiavdelningen, Kommunledningskontoret.

Insats 1:4	Upplands-Bro kommun har i tät samverkan med polisen avtalat möjlighet, inom ramen för avhopparverksamhet för vuxna, att placera och hantera avhoppare från kriminella nätverk, efter en gemensam bedömning med polis gällande hotbild och risk, där målgruppen är individer över arton år som visar en ambition och en vilja att lämna ett kriminellt leverne och då ska kunna erbjudas hjälp med detta.
Uppföljning	[REDACTED]. Polisen ser över en förstärkning av resurs för just detta. Implementering av GVI (Grupp våldsintervention) pågår sedan 2022 i kommunen med en projektledning bestående av Upplands-Bro kommun, Järfälla kommun, lokalpolis och Frivården, vilka alla också är delaktiga i styrgrupp tillsammans med BRÅ (Brottsförebyggande Rådet).

Insats 1:5	Genom Bro utveckling platssamverkan samordnas och genomförs återkommande brottsförebyggande och brottsbekämpande åtgärder i centrala Bro med start 2021. Polis och kommun deltar i Bro utveckling platssamverkan, bland annat som adjungerade i styrelsen.
Uppföljning	Bro utveckling har startat en särskild trygghetsgrupp där kommun och polis deltar. Genom Bro utveckling har diverse insatser har genomförts, bland annat trygghetsbesiktningar av garage och förråd, narkotikasök med hund i bostadsområden, samt information till bovärdar kring narkotika - vad en kan vara uppmärksam på och hur en ska agera vid diverse fynd. Planering för att under 2023 prova arbete med sensorer för att kartlägga otrygghetsskapande rörelse i bostadsområdets portar eller andra gemensamhetsutrymmen såsom tvättstugor.

Insats 1:6	En kraftsamling sker på lokalpolisområdesnivå, avseende successivt fler poliser i lokalpolisområde Järfälla Upplands-Bro. Detta medger fler samverkansytor mellan kommun och polis både i det brottsförebyggande och operativa arbetet.
-------------------	---

Uppföljning	Det har ännu inte tillsatts fler områdespoliser, med anledning av ekonomi och nuvarande resurser. En förstärkt samverkan inom polisen sker dock inom ramen för GVI, samt att lokalpolisområdet fått en egen enhet för brott i nära relationer.
Insats 1:7	Kommun och polis arbetar med gemensamma uppdaterade lägesbilder och är i kontinuerlig dialog för ökad samverkan och effektivitet både på operativ och strategisk nivå genom frågor som vad händer, vilka områden, vilka grupper etc. Detta sker bland annat genom EST (Effektiv Samordning för Trygghet), digitala systemet Embrace och att polis levererar dagliga rapporter till kommunen på lokal nivå. Polisen tar med information in till interna prioriteringsmöten inom lokalpolisområdet för att kunna fördela resurser efter behov. Kommunens Trygghets- och preventionsenhet säkerställer att det finns dialog internt i kommunen, och att information av vikt från polis når ut till relevanta berörda verksamheter exempelvis fritid, skola, socialkontor.
Uppföljning	Kommunpolis skickar dagliga rapporter, som av trygghetssamordnare rapporteras in i it-systemet Embrace. Embrace har också utökats för att kunna direktimportera brottsstatistik i systemet. Områdespolis och trygghetssamordnare har tillsammans med väktare, fältare och bostadsbolag samordningsmöte varannan vecka samt deltar i EST-möten i samtliga områdesgrupper tillsammans med andra aktörer från exempelvis, fritids, skola, fastighetsbolag och socialkontor. Polisen är också en del av EST styrgrupp.

2. Våld

Alla har rätt att leva fria från våld eller hot om våld. Kommun och polis arbetar våldspreventivt utifrån flertalet perspektiv, såsom våld mot barn, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, våldsbejakande extremism och våld mellan unga. I Upplands-Bro är våld i nära relationer ett särskilt identifierat problem bland annat genom andel orosanmälningar till socialtjänstens Barn- och ungdomsenhet och i form av polisiära kvinnofridsärenden och brott i nära relation.

Insats 2:1	Kommunen sammankallar och samordnar en samverkansgrupp mot våld i nära relationer. Polis deltar tillsammans med bland andra kommunens olika kontor, lokal kvinnojour, bostadsbolag
-------------------	--

	med flera för att dela en gemensam lägesbild samt samverka i insatser.
Uppföljning	Det finns en samverkansgrupp och utifrån uppföljning av samverkansöverenskommelsen fungerar det bra, polis, kommun, kvinnojour och bostadsbolag deltar.
Insats 2:2	För att uppmärksamma samt mobilisera mot våld i nära relationer har Upplands-Brohus beslutat att införa metoden Huskurge i det kommunala bostadsbeståndet. Polis och kommun kommer att vara delaktiga i implementeringen samt samverka för att möta eventuella ökningarna i anmälningar eller liknande.
Uppföljning	Pågår och tas upp i samverkansgruppen våld i nära relationer. Kommunpolis har haft möte med Upplands-Brohus kring arbetet med Huskurge.
Insats 2:3	Kommunen utreder möjligheten att arbeta med någon form av våldspreventiv metod i skolan, alternativt inom fritidsgårdsverksamheten. I arbetet med sådan metod är polisen möjlig att bjuda in till arbetet som sker riktat till barnen/ungdomarna.
Uppföljning	Utbildning i att arbeta med metoden Machofabriken har erbjudits genom Trygghet och preventionens våldsförebyggande samordnare, till bland annat högstadieskolorna, fritidsgårdarna och fältassistenterna i kommunen. Arbetet har provats på Broskolan. Det finns en pågående process avseende arbete med den nya våldspreventiva metoden MVP Fritid (Mentors in Violence Prevention) och utbildning är planerad 2023.
Insats 2:4	Polisen kommer att erbjuda skolor i kommunen utbildning inom området pågående dödligt våld.
Uppföljning	Information om möjligheten att boka in polisen för detta har getts till utbildningskontorets ledningsgrupp. Polis besökte Upplands-Bro Gymnasiet med anledning av detta 2022.

3. Trygga offentliga miljöer

Upplevd trygghet är en grundläggande förutsättning för viljan att vistas i offentliga rum. De offentliga rummen ska vara tillgängliga för alla att vistas i oavsett kön, sexuell läggning, ålder, religiös eller etnisk tillhörighet. I samhällsplaneringen är det viktigt att bidra till att förebygga brott och främja trygghet i offentliga rum och i människors närmiljöer.

Insats 3:1	Kommunen arbetar idag med det digitala systemet Embrace och lägesdelningsmetoden Effektiv Samordning Trygghet (EST). Inom ramen för dessa två tillvägagångssätt bidrar flertalet aktörer med uppdaterade lägesbilder från respektive verksamhet och tillsammans skapas en övergripande och uppdaterad lägesbild som, vid behov, ligger till grund för gemensamma insatser. Polisen är en viktig samverkanspartner i detta arbete och bidrar dagligen med polisrapporter och senaste polisiära lägesbilder som möjliggör ett gemensamt förebyggande arbete för att skapa trygga offentliga miljöer.
Uppföljning	Polisen skickar dagligen rapporter som läggs in i Embrace. Det finns nu också möjlighet att ”importera” brottsstatistik direkt i systemet.

Insats 3:2	Polisen genomför sedan 2020 årliga trygghetsmätningar med ett frågebatteri som fokuserar på invånarnas känsla av trygghet, trygghet i den offentliga miljön i närområdet och utsatthet för brott. Resultatet avses ligga till grund för gemensamma insatser och ett analysarbete av resultatet genomförs tillsammans med kommunen.
Uppföljning	I Stockholm har beslut tagits att under 2022 endast genomföra trygghetsmätningen i två kommunen. Upplands-Bro kommun innefattas inte i trygghetsmätning under 2022. Kommunen har genomfört trygghetsmätningar riktadäringslivet till medborgare och till det lokala näringslivet och polis deltar i analysarbete av dessa.

Insats 3:3	Metoderna ‘Grannstöd’ och ‘Grannsamverkan’ förvaltas gemensamt av kommunen och polisen där kommunen sköter kontaktlistorna för de två metoderna och skickar ut löpande nyhetsbrev. Tillsammans genomförs utbildning av nya
-------------------	--

	kontaktpersoner (Grannsamverkan) och nya förare (Grannstöd) och polisen sammanställer statistik en gång/månad för utskick.
Uppföljning	Arbetet med Grannstöd och Grannsamverkan fortgår. Nya förare har utbildats och träffar sker regelbundet. Statistik från polisen skickas även ut. Grannstödsbilen knyts numera också till arbetet med EST och Embrace gällande exempelvis "hot spots" att besöka med bilen.
Insats 3:4	Sveriges kommuner har alla ett uppdrag att bedriva systematisk tillsyn enligt alkohollagen och att bevilja serveringstillstånd för restaurangverksamheter som avser att sälja alkoholhaltiga drycker. Kommunens alkoholhandläggare ska göra systematiska tillsynsbesök då detta ingår i den avgift som krögarna betalar i samband med serveringstillstånd. Detta sker tillsammans med Polisen som samverkanspartner och vid behov även brandförsvaret och Skatteverket.
Uppföljning	Tillsynsinsatser har skett på flertal restaurangverksamheter vid flera tillfällen där alkoholhandläggare och polis deltagit.
Insats 3:5	Tre gånger om året genomför Enheten för Trygghet och Prevention trygghetsvandringar där Polisen är en given samverkanspartner tillsammans med räddningstjänsten. Övriga deltagare är boende och verksamma i det område som besöks. Syftet med dessa vandringar är att genom okulära besiktningar se vad som kan påverka den upplevda tryggheten och åtgärda detta, så som att beskära träd och buskage, se över armatur och helhetsintrycket av det offentliga rummet. Områden som blir aktuella för trygghetsvandringar väljs baserade på inkomna önskemål av boende och verksamma i området.
Uppföljning	Trygghetsvandringar genomfördes i Bro, Brunna och Kungsängen 2022 och är planerade för 2023, Bro under våren och Brunna och Kungsängen under hösten. Polis och kommun planerar för dessa gemensamt.
Insats 3:6	Kommunen samordnar föreningsdriven nattvandring, som vid varje pass leds av en utbildad vandravärd. Denna utbildning genomför kommun och polis tillsammans.

Uppföljning	Fungerar bra och leds av kommunpolis och fältassistenter från Trygghet och Prevention. Två utbildningstillfällen har hållits för ett trettiotal nya vandrarvärdar. Nästa utbildningstillfälle är i mars 2023.
Insats 3:7	I det samhällsfokuserade projektet Omdaning Bro som startade våren 2021 är polisen en samverkanspartner som har deltagit i framtagandet av de handlingsplaner som under 2022 ska förverkligas och kommer även att fortsätta vara viktig då ett stort fokus inom projektet ligger på trygghet i den offentliga miljön. Här är polisens närvaro av stor vikt både genom synlighet i att besöka kommundelen ofta likväl som i ett deltagande i kommunens medborgardialoger.
Uppföljning	Polis närvarar både på möten med Omdaning Bro samt i dialoger.
Insats 3:8	Utifrån Polisens trygghetsmätning 2021 ses vårdslös körning av MC/moped som ett problem av många (58%). För att få till en förändring i detta kommer polisen och kommunen samverka för att upplysa om riskerna med vårdslös körning samt se över möjligheterna till att ytterligare försvåra körning på exempelvis gång- och cykelvägar.
Uppföljning	I centrala Bro har den fysiska miljön setts över och vissa förändringar har gjorts för att försvåra körning. Uppfattningen är att det inte längre upplevs som ett stort problem. Inga rapporter kring detta har inkommit i Embrace, vilket talar för att uppfattningen stämmer.

4. Ungdomar i riskzon

Ett preventivt arbete riktas ofta till barn och unga, då insatser till denna målgrupp enligt forskning har störst effekt, och kallas "tidiga insatser". För att identifiera unga i riskzon och arbeta för att förebygga att unga inleder och/eller fortsätter en socialt avvikande bana i form av exempelvis kriminalitet eller missbruk, är fokusområde Ungdomar i riskzon av största vikt.

Insats 4:3	Grossamtal/förebyggande samtal med föräldrar till ungdomar i riskzon sker skyndsamt och gemensamt av lokalpolisen och socialtjänsten. Detta riktar sig till föräldrar till ungdomar som uppvisar tendenser till att vara på väg in i missbruk eller annan kriminalitet och som därmed riskerar att allvarligt påverka dennes utveckling. Operativ polispersonal får kontinuerligt kännedom om vad som händer i lokalsamhället. En del av den information och de tips som förs fram berör ungdomar som är på väg in i en negativ livsstil. Metoden kan även användas för ungdomar under 15 år där socialtjänsten inte begär LUL-utredning (lagen om unga lagöverträdare) inom ramen för socialtjänstens förhandsbedömning.
Uppföljning	Socialtjänsten och Polisen har en tät dialog i ärenden där det finns en delad oro. Polisen har även deltagit i en del anmälningsmöten. Utöver detta samverkar socialtjänst och polis kring de SIG-insatser och SSPF-insatser som pågår. Polisen underrättar via orosanmälningar i de ärenden där en oro för målgruppen finns.
Insats 4:4	Kommunens beroendemottagning kommer att samverka med polisen för att utveckla och förbättra samverkan mellan polis och beroendemottagning i arbete mot narkotika och ungdomar.
Uppföljning	Utöver den samverkan som sker i gemensamt deltagande i EST områdesmöten, samt under en föräldraföreläsning, har ingen specifik samverkan förekommit.
Insats 4:5	Polis och kommun deltar månadsvis i lokala EST-möten där man områdesvis gör gemensamma kartläggningar, analyser och insatser. I forumet finns också möjlighet att skapa samverkan på individnivå när sådana behov uppmärksammas. I EST områdesgrupp deltar bland andra fältassistenter, fritidsgårdar, socialtjänst, skolor, bostadsbolag, väktare och lokalpolis.
Uppföljning	EST-arbetet fortgår. EST- arbetet har i vissa fall lett till samverkan på individnivå. I EST har man identifierat prioriterade områden för 2023 och dessa är alkohol och unga i Brunna, narkotikahantering primärt

	bland unga vuxna i Bro, samt det kommunövergripande området unga pojkar med risk att insocialiseras i kriminalitet. I Kungsängen har man också ringat in ökat klotter och skadegörelse som ett riskområde.
Insats 3:6	Kommunen har en socialsekreterare från Barn- och Ungdomsenheten samlokaliserad med polisen, för att öka möjligheten till samarbete både i arbete riktat till unga i riskzon samt till unga som inlett en kriminell livsstil och behöver stöd i att bryta dessa strukturer.
Uppföljning	En socialsekreterare arbetar delvis från Polisens lokaler i Järfälla.

Barnperspektiv

Ett barnperspektiv är tydligt närvarande i samverkansöverenskommelsen och åtgärdsplanen mellan Upplands-Bro kommun och Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro, där många samverkansområden syftar till att förebygga att barn och unga hamnar i socialt normbrytande beteende, exempelvis kriminalitet eller missbruk, eller att barn och unga får stöd att lämna en sådan livsstil. Samverkansöverenskommelsen syftar till att främja och skapa trygghet och bidra till ett hållbart samhälle och en god miljö för barn och unga att växa upp i. Denna uppföljning är ett sätt att säkerställa att arbetet går åt rätt håll, och därmed för barnens bästa.

**UPPLANDS-BRO
KOMMUN**

Kommunledningskontoret

Datum

Vår beteckning
KS 20/0600

13 (13)

Ida Texell

Kommundirektör

Camilla Stark

Enhetschef Trygghets- och
preventionsenheten

Bilagor

1. KS 21/0531 Samverkansöverenskommelse 2022/2023
2. KS 21/0531 Åtgärdsplan samverkansöverenskommelse 2022-2023

Kommunledningskontoret

Ulrica Berglöf Lilja
ANDTS- och brottsamordnare
Avdelningen för trygghet och säkerhet

Datum

2021-10-14

Samverkansöverenskommelse mellan Upplands-Bro kommun och Järfälla och Upplands-Bro lokalpolisområde

Upplands-Bro och polisen i lokalpolisområdet Järfälla/Upplands-Bro kommun tecknar en gemensam överenskommelse gällande ökad trygghet och säkerhet för en säker, trygg och hållbar kommun. Målet är att brottsligheten ska minska och tryggheten ska öka. För att uppnå detta måste vi arbeta tillsammans genom en tät samverkan och tydliga samverkansområden med regelbundna avstämningar och genom att kommunicera resultat till invånarna.

Baserat på kommunens arbete med kartläggning (Embrace och EST-områdesgrupper) och polisens trygghetsmätning samt löpande statistik har en gemensam lokal lägesbild tagits fram med fyra följande prioriterade samverkansområden:

- Inget utsatt område i Upplands-Bro
- Våld
- Trygga offentliga miljöer
- Ungdomar i riskzon

Insatser ska genomföras, följas upp och om behov uppstår, justeras.

Struktur för det brottsförebyggande arbetet

Samverkan mellan polisen och Upplands-Bro kommun sker på flertalet nivåer, strategisk likväl som operativ. På den strategiska nivån ser samverkan genom EST styrgrupp och på operativ nivå sker avstämningar löpande i flertalet forum. Kvartalsvisa avstämningar ska dock ske mellan kommunens samordnare och utpekad ansvarig polis. Avstämningarna syftar till att

identifiera eventuella frågeställningar som behöver lösas för överenskommelsens genomförande.

Åtgärdsplan

Polisen och kommunen åtar sig att arbeta med de fyra utpekade samverkansområdena i enlighet med en åtgärdsplan som är framtagen (bilaga 1).

Bilagor

Nedan angivna handlingar ligger till grund för åtaganden enligt överenskommelsen:

- Åtgärdsplan 2022

Giltighetstid

Överenskommelsen löper från 2022-01-01 till och med 2023-12-31.

Ort och datum

Ort och datum

Torgny Söderberg

Ida Texell

Lokalpolisområdeschef

Kommundirektör

Åtgärdsplan

Bilaga 1
Samverkansöverenskommelse mellan
Upplands-Bro kommun och
Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-
Bro

2022-01-01

Innehåll

1. En säker, trygg och hållbar kommun	3
2. Syfte och mål med samverkansöverenskommelsen	3
3. Överenskommelsens omfattning i tid	3
4. Arbetsprocess	3
5. Upplands-Bro kommun	4
6. Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro	4
7. Polisens statistik	4
8. Polisens trygghetsmätning 2021	5
9. Stockholmsenkäten 2020	5
10. Huvudområden för samverkan	7
Inget utsatt område i Upplands-Bro.....	7
Våld.....	8
Trygga offentliga miljöer	9
Ungdomar i riskzon.....	10
11. Uppföljning	11

1. En säker, trygg och hållbar kommun

Upplands-Bro kommun ska vara en säker och trygg kommun. Samarbete med polisen utgör en viktig grund för det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Det förebyggande arbetet utgår från en gemensam lokal lägesbild. Lägesbilden utgör en grund i den samverkansöverenskommelse som Lokalpolisområdet tillsammans med kommun tecknar. En lokal samverkansöverenskommelse syftar till att stärka och utveckla samarbetet samt uppnå goda effekter vad gäller ökad trygghet och minskad brottslighet.

2. Syfte och mål med samverkansöverenskommelsen

Syftet med samverkansöverenskommelsen är att beskriva lägesbilden samt beskriva förutsättningar mellan kommun och polis avseende gemensam kapacitet och förmåga att möta utmaningar kopplat till brottsrelaterad otrygghet.

Vidare är syftet att kommun och polis ska arbeta utifrån en gemensam målbild. Den övergripande målbilden tecknas av denna överenskommelse i och genom de samverkansområden som beskrivs. Målbilden är att Upplands-Bro ska vara en trygg, säker och hållbar kommun.

3. Överenskommelsens omfattning i tid

Överenskommelsen löper från 2022-01-01 – 2023-12-31. Överenskommelsen kan revideras under den aktuella tidsperioden. Överenskommelsen kan förlängas med två år i taget efter samråd mellan parterna och under förutsättning att överenskommelsen är giltig under motsvarande tid. Samråd ska ha skett senast sex månader före avtalstidens utgång.

4. Arbetsprocess

En bredare probleminventering har genomförts i syfte att fånga upp kommunens problembild beträffande trygghet och säkerhet och pågående processer där Upplands-Bro kommun och lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro samverkar. Utöver polisens statistik har data inhämtats från två olika mätningar som genomförts i kommunen, Stockholmsenkäten våren 2020 och polisens trygghetsmätning våren 2021.

Samverkansöverenskommelsen kommer att fokusera på att arbeta både lång- och kortsiktigt bland annat med gemensam representation i projekt Omdaning Bro, Bro Utveckling platssamverkan och fortsätta utveckla arbetet med gemensamma lägesbilder via både det digitala systemet Embrace och EST-möten (Effektiv Samordning för Trygghet).

5. Upplands-Bro kommun

Upplands-Bro är en kommun i nordvästra delen av Stockholms län med Kungsängen som centralort, som består av både tätort och glesbygd och med en närhet till en skärgård med 13 mil stränder och närmare 50 öar. I kommunen bor drygt 30 000 invånare.

6. Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro

Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro är ett av sju lokalpolisområden som finns inom Polisområde Nord. Det har sin huvudstation i Järfälla där det finns utredningsverksamhet och personal i yttre tjänst som täcker hela lokalpolisområdet dygnet runt.

7. Polisens statistik

Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro delar statistikunderlag med Upplands-Bro kommun i form av så kallad "Compstat" löpande vartefter polisregionens avdelning för verksamhets-styrning och analys (VSA) delger detta till lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro. Compstat är ett centralt styrt statistikverktyg där ett antal brottsfenomen redovisas ned på kommunnivå, ackumulerat över året med tidigare år för jämförelse.

Hushåll

<i>Period: 1 jan – 30 sep</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Utv 20-21	Utv 20-21
Bilstöld	43	56	29	29	34	5	17,2%
Cykelstöld	72	81	98	67	50	-17	-25,4%
Inbrott i bostad	121	45	37	63	36	-27	-42,9%
Stöld ur fordon	133	141	101	153	241	88	57,5%
Summa	369	323	265	312	361	49	15,7%

Person

<i>Period: 1 jan – 30 sep</i>	2017	2018	2019	2020	2021	Utv 20-21	Utv 20-21
Bedrägeri (urval)	28	27	31	46	37	-9	-19,6%
Fickstöld	13	21	14	18	17	-1	-5,6%
Fridskränkning	9	13	5	7	12	5	71,4%
Hot	87	99	87	97	90	-7	-7,2%
Misshandel utomhus (0–14 år)	10	17	11	20	13	-7	-35,0%
Misshandel utomhus (15– år)	33	76	51	62	52	-10	-16,1%
Mord/dråp	2	0	3	3	0	-3	-100,0%
Mord/dråp, försök	6	2	9	7	4	-3	-42,9%
Rån	19	35	9	17	15	-2	-11,8%
Sexuellt ofredande	22	11	6	17	20	3	17,6%
Våldtäkt, utomhus	4	1	0	0	0	0	
Summa	233	302	226	294	260	-34	-11,6%

Bild: Anmälda brott i urval ur Compstat, Upplands-Bro oktober 2021.

Utöver detta kommer Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro och Upplands-Bro kommun att gemensamt komma överens om brottskoder som är relevanta att följa över

tid utifrån ett kommunalt perspektiv. Detta sammantaget ger både kommun och polis goda möjligheter att fånga upp avvikelser i brottsligheten för att kunna analysera orsak och sätta in åtgärder där detta bedöms vara görligt och nödvändigt.

8. Polisens trygghetsmätning 2021

Undersökningen omfattar samtliga kommuner i regionen med syfte att identifiera problem i olika områden, trygghet i eget bostadsområde, utsatthet för fysiskt våld, hot, stölder, skadegörelse och bedrägeri, trygghet och anmälan om brott. Av 84 000 tillfrågade i åldern 14–84 år svarade 43 000 personer, vilket ger en svarsandel på 53 procent. I Upplands-Bro svarade 500 personer på enkäten.

Det är andra gången mätningen genomförs sedan Polismyndighetens omorganisation 2015, 2020 var första gången. Målsättningen är att den ska genomföras årligen. Resultatet avses användas i de lokala lägesbilder som ligger till grund för gemensamma insatser från polisen och kommunerna.

Den lägesbild som årets mätning ger visar på att 33% av respondenterna, i kommunen som helhet, uppger sig vara otrygga ute vilket är en förbättring från 36% 2020. 38% oroar sig för att bli överfallen i sitt bostadsområde och 2021 var det 45% som uppgav att de var oroliga för att bli överfallen.

I den offentliga miljön uppger 58% att det finns mörka områden och att belysningen är dålig. Detta är en förbättring jämfört med 2020 då 66% tyckte det fanns mörka områden och dålig belysning. Klotter (40%), nedskräpning (64%) och skadegörelse (53%) är också något som respondenterna lyfter att det påverkar den upplevda tryggheten i närmiljön. Även har en förbättring skett jämfört med polisens trygghetsmätning 2020 då 54% upplevde klotter som ett problem, 70% tyckte nedskräpningen påverkade tryggheten och 59% såg skadegörelse som en faktor för den upplevda tryggheten.

44% anser att det finns ungdomar som stör ordningen och 58% tycker det är ett problem med moped/MC-trafik på gång- och cykelvägar. Siffrorna från 2020 visar på en liten skillnad i uppfattningen om ungdomar som stör ordningen (45%) och vad gäller moped/MC-trafik på gång- och cykelvägar så har en försämring skett från 2020 55% till 2021 58%.

2021 infördes det i enkätmaterialen en möjlighet att skriva den plats som respondenten upplevde som otrygga platser. 121 svarade (av 500 totalt i Upplands-Bro) och följande platser blev omnämnda oftast (i ordningsföljd) - Bro Centrum, Finnsta, Kungsängen Centrum, Kungsängen C/Bergsvägen och Lillsjöområdet.

9. Stockholmsenkäten 2020

Stockholmsenkäten är en regional enkät som genomförs vartannat år i flertalet Stockholmskommuner, med syfte att kartlägga ungdomars alkohol- och narkotikavanor, kriminalitet, skolk, mobbning samt risk- och skyddsfaktorer. Enkäten besvaras av elever i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. Materialet förser även kommun, stadsdelar och skolor

med lokala data som kan användas till underlag för förebyggande insatser, för att kunna följa upp det kommunala arbetet och bidra till ökad kunskap.

I Upplands-Bro kommun svarade 326 elever på Stockholmsenkäten 2020, vilket innebär en svarsfrekvens på 56%.

Trygghet

Stockholmsenkäten visar att en majoritet i de båda undersökta åldersgrupperna känner sig ganska eller mycket trygga om de går ut ensam sent en kväll i området de bor.

Hot och brott

Stockholmsenkäten visar att elever som känt sig allvarligt hotade är betydligt färre än länet som helhet (pojkar åk 9 7% kontra 13% och flickor åk 9 5% kontra 10%), (pojkar åk 2 6% kontra 12% och flickor 5% kontra 8%). Lokalt ser man att det 2018 var 13% pojkar och 8% flickor i åk 9, samt 12% pojkar och 9% flickor i åk 2 som uppgav detta, vilket tyder på en kraftig minskning.

Man kan också se att färre elever har burit vapen än länssnittet, både pojkar (åk 9 8% kontra 13% och åk 2 4% kontra 10%) och flickor (åk 9 5% kontra 5% och i åk 2 0% kontra 3%). Andel som burit vapen i enligt Stockholmsenkäten 2018 var 18% pojkar och 8% flickor i åk 9 och 20% pojkar samt 6% flickor åk 2, vilket påvisar en stor minskning i kommunen.

Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak

Upplands-Bro uppvisar ofta ett resultat under länssnittet. Ett exempel är att flickor i årskurs 9 röker betydligt mindre än länssnittet (3% kontra 11%), och båda könen snusar mindre (pojkar 7% kontra 14% och flickor 0% kontra 4%). I åk 2 på gymnasiet röker båda könen röker betydligt mindre än länet (pojkar 9% kontra 17% och flickor 7% kontra 23%).

Gällande alkohol har vi fler än länet som inte dricker alls, både i åk 9 (pojkar 73% kontra 64% och flickor 64% kontra 58%) och åk 2 (pojkar 39% kontra 35% och flickor 56% kontra 30%). Upplands-Bro har flest gymnasieflickor i länet som inte dricker alkohol alls. Tydligt blir dock att många fler dricker alkohol i åk 2 och att alkoholdebuten ofta sker i mellan åk 9 och åk 2, främst bland pojkar.

Om man ser till elever som någon gång provat narkotika så uppvisar både åk 9 (pojkar 9% kontra 14% och flickor 8% kontra 10%) och åk 2 (pojkar 16% kontra 29% och flickor 10% kontra 22%) lägre siffror än länet som helhet. Narkotikabruk är dock ett växande problem bland ungdomar i hela länet. 2018 uppgav 5% av pojkarna och 7% av flickorna i åk 9 att de någon gång provat narkotika, liksom 21% pojkar och 8% flickor i åk 2.

10. Huvudområden för samverkan

Huvudområdena för samverkan tecknas inom fyra arenor

- Inget utsatt område i Upplands-Bro
- Våld
- Trygga offentliga miljöer
- Ungdomar i riskzon

Dessa kopplar alla till kommunens och polisens förebyggande arbete på populationsnivå. Valet av huvudområden baseras på polisens trygghetsmätning genomförd våren 2021, polisiär statistik, Stockholmsenkäten 2020, kommunens arbete med EST (Effektiv Samordning för Trygghet) och Embrace (ett digitalt system för kontinuerlig kartläggning och gemensamma lägesbilder med möjlighet att dokumentera samordnande insatser, uppföljning och utvärdering) och efter samtal med både polis och anställda inom på trygghets- och preventionsenheten.

Insatserna som sker, sker i samverkan och i syfte att öka tryggheten och säkerheten för ett hållbart Upplands-Bro. Insatserna ska löpande följas upp i EST styrgrupp, bestående av kommundirektör, samtliga kontorschefer, enhetschef Trygghets- och Preventionsenheten, VD Upplands-Brohus samt lokalpolisområdeschef och kommunpolis. Uppföljningar presenteras också för Trygghetsutskottet under överenskommelsens giltighetstid.

Insatserna kan förändras mot bakgrund av nya behov eller ny kunskap inom området. Insatserna ska bedrivas under hela samverkansperioden om inget annat nämns.

Inget utsatt område i Upplands-Bro

Kommunen och polisen ska genom aktiv samverkan tillse att utsatta områden inte förekommer inom Upplands-Bro. Enligt polisens Nationella Operativa Avdelning (NOA) som kartlagt utsatta områden i Sverige är ett utsatt område en geografiskt avgränsad plats som karakteriserat av låg socioekonomisk status och kriminell påverkan på lokalsamhället. I Upplands-Bro kommun är Finnsta/Råby definierat som ett utsatt område sedan första rapporten 2014/2015 (dock i första rapporten omnämnt som enbart "Finnsta").

För att arbeta mot utsatta områden krävs bland annat ett kraftfullt arbete som tar sikte mot nätverkskriminalitet och annan kriminalitet, narkotikahandling (försäljning och missbruk), vapen, våld och dödligt våld.

- Under de två år som Samverkansöverenskommelsen löper kommer en kommunal ANDTS-handlingsplan (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel) att skrivas fram där polisen är en viktig samverkanspartner utifrån stora delar av det arbete som avses genomföras inom det ANDTS-förebyggande arbetet. Inom ramen för ANDTS-strategin kommer, kopplat till både den kommande nationella och regionala handlingsplanen, ett särskilt fokus ligga på ett drogpreventivt arbete för att undvika att unga fastnar i ett risk- och missbruk som kan leda till kriminella handlingar.

- För att motverka nyrekrytering har kommunen påbörjat ett arbete med lovverksamhet för 8-12-åringar i Bro, där man skapar ett uppsökande arbete, en meningsfull fritid och en arena där barn kan knyta kontakter och relationer och där personal kan fånga upp orossignaler och agera därefter. Samverkan tillsammans med polisen i ovan nämnda initiativ sker genom att kommunpolisen deltar i olika evenemang för att skapa en relation till de unga och finnas tillgänglig för att svara på frågor.
- Ett annat brottsförebyggande kommunalt projekt är 'Unga och samhällstillit' som med start hösten 2021 avser att arbeta fram en modell som genom ökad delaktighet, ökat inflytande och därmed ökad tillit till samhälle och myndigheter, stärker våra unga att välja en väg som inte kantas av exempelvis misstro till samhället, kriminalitet och våld. Polisen kommer att vara delaktiga till en början i projektgruppen och senare som en aktör i den modell som arbetas fram.
- Upplands-Bro kommun har i tät samverkan med polisen avtalat möjlighet, inom ramen för avhopparverksamhet för vuxna, att placera och hantera avhoppare från kriminella nätverk, efter en gemensam bedömning med polis gällande hotbild och risk, där målgruppen är individer över arton år som visar en ambition och en vilja att lämna ett kriminellt leverne och då ska kunnas erbjudas hjälp med detta.
- Genom Bro utveckling platsamverkan samordnas och genomförs återkommande brottsförebyggande och brottsbekämpande åtgärder i centrala Bro med start 2021. Polis och kommun deltar i Bro utveckling platsamverkan, bland annat som adjungerade i styrelsen.
- En kraftsamling sker på lokalpolisområdesnivå, avseende successivt fler poliser i lokalpolisområde Järfälla Upplands-Bro. Detta medger fler samverkansytor mellan kommun och polis både i det brottsförebyggande och operativa arbetet.
- Kommun och polis arbetar med gemensamma uppdaterade lägesbilder och är i kontinuerlig dialog för ökad samverkan och effektivitet både på operativ och strategisk nivå genom frågor som vad händer, vilka områden, vilka grupper etc. Detta sker bland annat genom EST (Effektiv Samordning för Trygghet), digitala systemet Embrace och att polis levererar dagliga rapporter till kommunen på lokal nivå. Polisen tar med information in till interna prioriteringsmöten inom lokalpolisområdet för att kunna fördela resurser efter behov. Kommunens Trygghets- och preventionsenhet säkerställer att det finns dialog internt i kommunen, och att information av vikt från polis når ut till relevanta berörda verksamheter exempelvis fritid, skola, socialkontor.

Våld

Alla har rätt att leva fria från våld eller hot om våld. Kommun och polis arbetar våldspreventivt utifrån flertalet perspektiv, såsom våld mot barn, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, våldsbejakande extremism och våld mellan unga. I Upplands-Bro är våld i nära relationer ett särskilt identifierat problem bland annat genom andel orosanmälningar till socialtjänstens Barn- och ungdomsenhet och i form av polisiära kvinnofridsärenden och brott i nära relation.

- Kommunen sammankallar och samordnar en samverkansgrupp mot våld i nära relationer. Polis deltar tillsammans med bland andra kommunens olika kontor, lokal kvinnojour, bostadsbolag med flera för att dela en gemensam lägesbild samt samverka i insatser.
- För att uppmärksamma samt mobilisera mot våld i nära relationer har Upplands-Brohus beslutat att införa metoden Huskurage i det kommunala bostadsbeståndet. Polis och kommun kommer att vara delaktiga i implementeringen samt samverka för att möta eventuella öknings i anmälningar eller liknande.
- Kommunen utreder möjligheten att arbeta med någon form av våldspreventiv metod i skolan, alternativt inom fritidsgårdsverksamheten. I arbetet med sådan metod är polisen möjlig att bjuda in till arbetet som sker riktat till barnen/ungdomarna.
- Polisen kommer att erbjuda skolor i kommunen utbildning inom området pågående dödligt våld.

Trygga offentliga miljöer

Upplevd trygghet är en grundläggande förutsättning för viljan att vistas i offentliga rum. De offentliga rummen ska vara tillgängliga för alla att vistas i oavsett kön, sexuell läggning, ålder, religiös eller etnisk tillhörighet. I samhällsplaneringen är det viktigt att bidra till att förebygga brott och främja trygghet i offentliga rum och i människors närmiljöer.

- Kommunen arbetar idag med det digitala systemet Embrace och lägesdelningsmetoden Effektiv Samordning Trygghet (EST). Inom ramen för dessa två tillvägagångssätt bidrar flertalet aktörer med uppdaterade lägesbilder från respektive verksamhet och tillsammans skapas en övergripande och uppdaterad lägesbild som, vid behov, ligger till grund för gemensamma insatser. Polisen är en viktig samverkanspartner i detta arbete och bidrar dagligen med polisrapporter och senaste polisiära lägesbilder som möjliggör ett gemensamt förebyggande arbete för att skapa trygga offentliga miljöer.
- Polisen genomför sedan 2020 årliga trygghetsmätningar med ett frågebatteri som fokuserar på invånarnas känsla av trygghet, trygghet i den offentliga miljön i närområdet och utsatthet för brott. Resultatet avses ligga till grund för gemensamma insatser och ett analysarbete av resultatet genomförs tillsammans med kommunen.
- Metoderna 'Grannstöd' och 'Grannsamverkan' förvaltas gemensamt av kommunen och polisen där kommunen sköter kontaktlistorna för de två metoderna och skickar ut löpande nyhetsbrev. Tillsammans genomförs utbildning av nya kontaktpersoner (Grannsamverkan) och nya förare (Grannstöd) och polisen sammanställer statistik en gång/månad för utskick
- Sveriges kommuner har alla ett uppdrag att bedriva systematisk tillsyn enligt alkohollagen och att bevilja serveringstillstånd för restaurangverksamheter som avser att sälja alkoholhaltiga drycker. Kommunens alkoholhandläggare ska göra systematiska tillsynsbesök då detta ingår i den avgift som krögarna betalar i samband med serveringstillstånd. Detta sker tillsammans med Polisen som samverkanspartner och vid behov även brandförsvaret och Skatteverket.

- Tre gånger om året genomför Enheten för Trygghet och Prevention trygghetsvandringar där Polisen är en given samverkanspartner tillsammans med räddningstjänsten. Övriga deltagare är boende och verksamma i det område som besöks. Syftet med dessa vandringar är att genom okulära besiktningar se vad som kan påverka den upplevda tryggheten och åtgärda detta, så som att beskära träd och buskage, se över armatur och helhetsintrycket av det offentliga rummet. Områden som blir aktuella för trygghetsvandringar väljs baserade på inkomna önskemål av boende och verksamma i området.
- Kommunen samordnar föreningsdriven nattvandring, som vid varje pass leds av en utbildad vandravärd. Denna utbildning genomför kommun och polis tillsammans.
- I det samhällsfokuserade projektet Omdaning Bro som startade våren 2021 är polisen en samverkanspartner som har deltagit i framtagandet av de handlingsplaner som under 2022 ska förverkligas och kommer även att fortsätta vara viktig då ett stort fokus inom projektet ligger på trygghet i den offentliga miljön. Här är polisens närvaro av stor vikt både genom synlighet i att besöka kommundelen ofta likväl som i ett deltagande i kommunens medborgardialoger.
- Utifrån Polisens trygghetsmätning 2021 ses vårdslös körning av MC/moped som ett problem av många (58%). För att få till en förändring i detta kommer Polisen och kommunen samverka för att upplysa om riskerna med vårdslös körning samt se över möjligheterna till att ytterligare försvåra körning på exempelvis gång- och cykelvägar.

Ungdomar i riskzon

Ett preventivt arbete riktas ofta till barn och unga, då insatser till denna målgrupp enligt forskning har störst effekt, och kallas "tidiga insatser". För att identifiera unga i riskzon och arbeta för att förebygga att unga inleder och/eller fortsätter en socialt avvikande bana i form av exempelvis kriminalitet eller missbruk, är fokusområde Ungdomar i riskzon av största vikt.

- För att nå ut till våra invånare kommer kommun och polis verka för att genomföra gemensamma föreläsningar för föräldrar vid skolstart med avsikt att informera föräldrar och vårdnadshavare om vad kommun och polis gör och vilken hjälp som finns att få.
- SIG (Social Insatsgrupp) är en strukturerad samverkansform på lokal nivå med föräldrar, socialtjänst, polis, skola och andra viktiga aktörer som individinriktat samverkar för att stödja den unge upp till 18år att upphöra med kriminella handlingar. På kommunens Barn- och Ungdomsenhet kommer från hösten 2021 en samordnare för SIG - Sociala Insatsgrupper - att arbeta. I tät samverkan med polisen kommer man att erbjuda stöd till unga kriminella eller unga som riskerar att bli kriminella.
- Orossamtal/förebyggande samtal med föräldrar till ungdomar i riskzon sker skyndsamt och gemensamt av lokalpolisen och socialtjänsten. Detta riktar sig till föräldrar till ungdomar som uppvisar tendenser till att vara på väg in i missbruk eller annan kriminalitet och som därmed riskerar att allvarligt påverka dennes utveckling.

Operativ polispersonal får kontinuerligt kännedom om vad som händer i lokalsamhället. En del av den information och de tips som förs fram berör ungdomar som är på väg in i en negativ livsstil. Metoden kan även användas för ungdomar under 15 år där socialtjänsten inte begär LUL-utredning (lagen om unga lagöverträdare) inom ramen för socialtjänstens förhandsbedömning.

- Kommunens beroendemottagning kommer att samverka med polisen för att utveckla och förbättra samverkan mellan polis och beroendemottagning i arbete mot narkotika och ungdomar.
- Polis och kommun deltar månadsvis i lokala EST-möten där man områdesvis gör gemensamma kartläggningar, analyser och insatser. I forumet finns också möjlighet att skapa samverkan på individnivå när sådana behov uppmärksammas. I EST områdesgrupp deltar bland andra fältassistenter, fritidsgårdar, socialtjänst, skolor, bostadsbolag, väktare och lokalpolis.
- Från hösten 2021 kommer kommunen att ha en socialsekreterare från Barn- och Ungdomsenheten samlokaliserad med polisen, för att öka möjligheten till samarbete både i arbete riktat till unga i riskzon samt till unga som inlett en kriminell livsstil och behöver stöd i att bryta dessa strukturer.

11. Uppföljning

För att möjliggöra en uppföljning till ovan nämnda insatser och aktiviteter ges det i uppdrag till kommunens brottsförebyggande samordnare och kommunpolisen i Lokalpolisområde Järfälla/Upplands-Bro att kvartalsvis genomföra en uppföljning. En uppföljning kan ske genom en genomgång av respektive insats/aktivitet med återkoppling från respektive ansvarig aktör exempelvis Socialkontoret, Enheten för Trygghet och Prevention eller Polisen. Detta för att se att respektive aktör ansvarar och genomför ålagda insatser. Med underlag så som polisiär aktuell statistik, Polisens trygghetsmätning och Stockholmsenkäten med flera kopplat till respektive huvudområde finns det en möjlighet utifrån ett längre perspektiv att se potentiella förändringar i underlaget som ligger till grund för val av både huvudområden och insatser/aktiviteter.

Uppföljningen kommer att redovisas halvårsvis i EST styrgrupp och i Trygghetsutskottet.

Kommunledningskontoret

Mia Wallner

Datum

2023-03-03

Vår beteckning

KS 23/0168

Er beteckning

Kommunledningskontoret

Trygghets- och säkerhetsutskottet

Mia.Wallner@upplands-bro.se

Upprättande av kommunens krigsorganisation

Förslag till beslut

Trygghets- och säkerhetsutskottet ger kommundirektör i uppdrag att planera och upprätta kommunens krigsorganisation samt dess bemanning.

Sammanfattning

I december 2015 fattade regeringen beslut om att återuppta totalförsvarsplaneringen i Sverige, detta mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har kommit överens om åtaganden för kommunernas arbete med civilt försvar under perioden 2018–2020, med revideringar till och med 2023. En av uppgifterna enligt överenskommelsen är att kommuner ska fortsätta arbetet med sin krigsorganisation och dess bemanning.

Den kommunala verksamheten är en viktig del av det civila försvaret. För att bedriva prioriterad verksamhet även under höjd beredskap måste kommunen genomföra planläggning i form av krigsorganisation, inklusive dess bemanning.

Beslutsunderlag

- Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 3 mars 2023.
- Överenskommelse om kommuners arbete med civilt försvar 2023.

Ärendet

I december 2015 fattade regeringen beslut om att återuppta totalförsvarsplaneringen i Sverige. Beslutet fattades mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget.

Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Upplands-Bro kommun är en del av det civila försvaret.

Målet för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- Värna civilbefolkningen,
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,

Kommunledningskontoret

- Upprätthålla en nödvändig försörjning,
- Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- Upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och att bidra till att stärka försvarsviljan,
- Bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- Med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tecknat en överenskommelse gällande kommuners arbete med civilt försvar. Överenskommelsen upprättades 2018 och har under åren reviderats för att passa omvärldsläget och gäller till och med 31 december 2023.

Den statliga ersättningen till kommuner inom civilt försvar regleras i överenskommelsen och är kopplad till prioriterade områden och arbetsuppgifter.

Överenskommelsen prioriterar tre områden:

1. Kompetenshöjning gällande totalförsvar
2. Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet
3. Krigsorganisation och dess bemanning

Kommuner ska vid höjd beredskap, enligt 7§ lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap, vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Vid högsta beredskap ska kommuner övergå till krigsorganisation enligt 12§ förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.

Kommunerna ska, enligt 4§ förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Dessa ska innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Av planerna ska också framgå krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap.

Kommunledningskontoret

Barnperspektiv

Upprättande av krigsorganisation samt planering av dess bemanning i Upplands-Bro kommun är en viktig förutsättning för att säkerställa kommunens samhällsviktiga verksamheter, även i händelse av höjd beredskap. Det innefattar även de verksamheter som riktar sig till barn. Föreslaget beslut bedöms därför vara i enlighet med barnets bästa.

Ida Texell

Kommundirektör

Mia Wallner

Enhetschef Säkerhet- och
beredskapsenheten

Bilagor

1. Överenskommelse om kommuners arbete med civilt försvar 2023

Beslut sänds till

- [Click here to enter text.](#)

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Information om överenskommelser om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har nu tecknat överenskommelser för 2023 för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Överenskommelserna är förlängda och gäller ytterligare ett år. Smärre justeringar är gjorda. Kommunerna ska fortsätta på inslagen väg när det gäller arbetet med krisberedskap.

I överenskommelsen om civilt försvar har inga ambitionshöjningar gjorts på grund av begränsade tilldelade budgetmedel.

I nuläget är säkerhetsskyddsfrågorna inkluderade i överenskommelserna, men detta är omdiskuterat eftersom de inte ingår i Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) utan regleras i säkerhetsskyddslagen. MSB kommer under 2023 ge fortsatt finansiering för kommunernas säkerhetsskyddsarbete, men detta gäller endast 2023.

Tilldelning av medel till kommuner och regioner för insatser enligt LEH ökar med 100 Mnkr 2023. Fördelningen av medlen 2023 motsvarar fördelningen 2022, eftersom 100 Mnkr tilldelades extra i samband med vårändringsbudgeten. De belopp som MSB har att fördela 2023 enligt regleringsbrevet medger inte uppräknig enligt konsumentprisindex (KPI) av medel för kommuners arbete med krisberedskap.

Kommunerna tilldelas totalt för 2023 cirka 359 Mnkr för arbetet med krisberedskap, varav 27 Mnkr ska subventionera Rakelabonnemang, och 160 Mnkr för arbetet med civilt försvar.

Ersättningen ska användas till uppgifterna i överenskommelserna. Det är möjligt att spara en större del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra överenskommelsernas uppgifter. Kommunen ska då ha en plan för hur ersättningen ska användas kommande år. Om en kommun 31 december 2024 har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Regioner

1 (16)

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar

2018-2020 med revideringar till
och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
1.1 Målbild	5
1.2 Ersättning.....	6
1.3 Myndigheternas stöd till kommunerna	7
1.4 Kristidsverksamhet	7
2. Prioriterade uppgifter	8
2.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvaret	8
2.2 Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet	8
2.3 Krigsorganisation och dess bemanning	9
3. Övriga uppgifter	11
3.1 Ledningsansvar	11
3.2 Geografiskt områdesansvar	12
3.3 Rapportering.....	12
Bilaga 1 – Ersättning	14
Bilaga 2 - Uppföljning	15

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

1. Överenskommelse

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) överenskommer om åtagande i avsnitt 1-3, inklusive bilagorna, vilka reglerar ersättning och preciserar uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med civilt försvar under perioden 2018-2020 med revideringar till och med 2023. Åtgärderna ska påbörjas och i vissa fall genomföras under perioden till och med 31 december 2023.

Kommunerna, länsstyrelserna¹ och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets robusthet och beredskap på lokal nivå. Även andra statliga myndigheter som Säkerhetspolisen och Försvarsmakten bidrar i arbetet. En god beredskapsutveckling ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKR samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
- förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH).

Grunden för arbetet med civilt försvar i kommunerna är arbetet med krisberedskap. *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* är ett komplement till *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*. Även om *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* är ett komplement till *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* hanteras överenskommelserna fristående när det gäller ersättningar. Åtagande som inte uppfyllts i en av överenskommelserna ska inte påverka ersättningen i den andra överenskommelsen.

Överenskommelsen utesluter inte arbete med andra åtgärder avseende förberedelser för och verksamhet under höjd beredskap (civilt försvar) enligt LEH. Denna överenskommelse reglerar de förberedelser som kommunen ska vidta inför höjd beredskap. Överenskommelsen reglerar inte förhållanden mellan stat och kommun vid höjd beredskap. Detta förhållande regleras enligt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap med tillhörande förordning.

Denna överenskommelse gäller från 1 januari 2023 och tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2024.

¹ MSB tecknar särskild överenskommelse med länsstyrelserna som reglerar ersättning för stöd till kommunerna enligt bland annat denna överenskommelse.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Justering och uppsägning kan också ske om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning.

Stockholm den 17 januari 2023

Stockholm den 27 januari 2023

Charlotte Petri Gornitzka
Generaldirektör MSB

Palle Lundberg
Verkställande direktör SKR

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

1.1 Målbild

Inriktningen i propositionen 2020/21:30 Totalförsvaret 2021-2025 innebär bland annat att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i Sveriges närområde. Rysslands förnyade aggression mot Ukraina har påverkat Sverige i stor omfattning. Utöver Sveriges omfattande materiella stöd till Ukraina har den säkerhetspolitiska situationen även fått konsekvensen att Sverige ansökt om medlemskap i Nato.

Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret är fortsatt att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och i Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.

Målet för det civila försvaret ska från och med 2021 vara att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Civilt försvar är den civila verksamhet som myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, det civila samhället samt enskilda med flera vidtar för att förbereda Sverige för krig. Det civila försvaret ska även bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fredstid såsom pandemier och cyberattacker, liksom effekter av klimatförändringar såsom skogsbränder och översvämningar. I fredstid utgörs verksamheten av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder. Under höjd beredskap och krig utgörs verksamheten av nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för civilt försvar.

Alla kommuner ska fortsätta arbetet med de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret under höjd beredskap.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Prioriterade uppgifter för kommunerna under perioden² är:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvaret
- Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet
- Krigsorganisation och dess bemanning

Arbetet med de prioriterade uppgifterna kompetenshöjning gällande totalförsvaret och grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet ska vara genomförda senast 2023-12-31. Arbetet med framtagande av krigsorganisation och dess bemanning ska vara påbörjat men behöver inte vara avslutat till 2023-12-31.

Statens förväntningar på kommunens arbete ska stå i paritet med den ersättning som kommunen erhåller.

1.2 Ersättning

De ekonomiska medlen fördelas på ett sådant sätt att alla kommuner kan fortsätta arbetet med beredskapsförberedelser. En del av de ekonomiska medlen styrs till kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga områden.

Kommunerna är placerade i två kategorier:

Kategori 1: Kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga geografiska områden i händelse av en säkerhetspolitisk kris eller krig

Kategori 2: Övriga kommuner

Kommuner i kategori 1, som erhåller en högre ersättning, ska hålla ett högre tempo i arbetet med beredskapsförberedelser utifrån de prioriterade uppgifterna. Kommunerna i kategori 1 bör också under perioden kunna inleda arbete med övriga uppgifter – d.v.s. ledningsansvar, geografiskt områdesansvar och rapportering.

Kommuner i kategori 1 ska delta i länsstyrelsens analysarbete avseende stöd till Försvarsmakten vid höjd beredskap samt bör delta i arbetsgrupper anordnade av MSB och Försvarsmakten.

Den del av ersättningen som baseras på invånarantal ska för respektive år utgå från invånarantalet i respektive kommun den 31 december 2017. Ersättningen betalas ut senast den 30 juni respektive år. Principer för beräkning av

² 2018-2020 med revideringar till och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

ersättning finns i bilaga 1. Bilaga 1 omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ offentlighets- och sekretesslagen 2009:400).

Utöver den fördelning som gäller i bilagan för befintlig ersättning om 100 mnkr tillförs kommunerna för 2023 ytterligare 60 mnkr. Fördelningsprinciper för de ytterligare 60 mnkr som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet 1 november 2022.

Ersättningen beräknas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett grundbelopp om 124 000 kronor.
- Ersättning 2,29 kr per invånare.

1.3 Myndigheternas stöd till kommunerna

Enligt denna överenskommelse ska MSB och andra myndigheter stödja kommunernas arbete med civilt försvar. Stödet ska kopplas direkt till de åtgärder som beskrivs i överenskommelsen. Kommunerna ska involveras och bidra i arbetet med att ta fram stöd. Beredskapsförberedelserna i kommunerna bör sedan genomföras i takt med att stöd i form av bl.a. vägledningar och utbildningar finns på plats.

MSB publicerar information på sin webbplats³ om befintligt stöd.

MSB kommer att verka för att de statliga myndigheternas aktiviteter gentemot kommunerna avseende civilt försvar samordnas och, där det är relevant, är i linje med förutsättningarna i denna överenskommelse.

1.4 Kristidsverksamhet

Uppgifter enligt 3 kap. 3 § LEH avseende kristidsverksamhet finns inte med i denna överenskommelse för perioden⁴. Kristidsverksamheten kommer att lyftas in i arbetet med civilt försvar när förutsättningarna för detta finns på plats.

³ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samlat-stod-till-kommuner/>

⁴ 2018-2020 med revideringar till och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

2. Prioriterade uppgifter

Nedan följer en beskrivning av de för perioden⁵ prioriterade uppgifterna som kommunerna särskilt ska arbeta med avseende civilt försvar.

2.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvar

Förtroendevalda och tjänstemän i kommunerna behöver ha grundläggande kunskaper om de författningar och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig. Det är angeläget att kunskapen om totalförsvaret ökar.

Kommunens uppgift:

- Nyckelpersoner⁶ i kommunens organisation ska genom utbildning ha givits kunskaper om höjd beredskap och totalförsvar.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör genomföra regionala utbildningar och konferenser för att höja kompetensen gällande totalförsvar.
- MSB tillhandahåller generella utbildningar om totalförsvaret. Utbildningarna publiceras på www.msb.se

2.2 Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet

Arbetet med beredskapsförberedelser inom det civila försvaret skapar behov av ett utökat och stärkt arbete med säkerhetsskydd i kommunerna. Regeringen skriver i propositionen 2020/21:30 Totalförsvarsvaret 2021-2025 följande:

”Säkerhetsskyddet är av grundläggande betydelse för vår förmåga att hantera antagonistiska hot och för att minska sårbarheter på alla nivåer i samhället. Regeringen instämmer med Säkerhetspolisen som i sin redovisning av underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret påpekat att ett väl fungerande säkerhetsskyddsarbete är grunden för hela totalförsvaret.”

⁵ 2018-2020 med revideringar till och med 2023

⁶ Med nyckelpersoner avses minst kommunstyrelsen och kommunledningen.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Uppgifter enligt lag:

Kommunen ska vidta nödvändiga förberedelser för att i arbetet med beredskapsförberedelser, enligt 3 kap. 1-5§ LEH på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är av vikt för Sveriges säkerhet.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska ha de förutsättningarna som behövs och som följer av säkerhetsskyddslagen för att kunna arbeta med uppgifterna enligt 3 kap. i LEH.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunens arbete med säkerhetsskydd.
- Försvarshögskolan genomför med stöd av Säkerhetspolisen utbildningar avseende säkerhetsskydd.
- Försvarshögskolan tillhandahåller en grundläggande interaktiv utbildning i säkerhetsskydd.
- MSB tillhandahåller en grundläggande interaktiv utbildning i hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar.
- MSB tillhandahåller kunskapsstöd om:
 - Riskreducerande åtgärder för lokal avsedd för delgivning av hemliga uppgifter.
 - Hantering av hemliga uppgifter i en fristående dator.

2.3 Krigsorganisation och dess bemanning

Uppgifter enligt lag:

Kommuner ska vid höjd beredskap, enligt 7 § lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap, vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Vid högsta beredskap ska kommuner övergå till krigsorganisation enligt 12 § förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap.

Kommunerna ska, enligt 4 § FEH, ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Dessa ska innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Av planerna ska också framgå krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap. Planeringen ska, enligt 5 § FEH, avse såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska under 2023 fortsätta arbetet med sin krigsorganisation och dess bemanning.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör genomföra utbildning i metod kring beredskapsplanläggning och krigsorganisation samt stödja kommunen i planeringen.
- MSB tillhandahåller en vägledning för krigsorganisation och krigsplacering i kommun, inklusive planeringsförutsättningar för den planering för det civila försvaret som kommunerna ska genomföra enligt överenskommelsen.

Förtydligande:

Uppgiften ”Krigsorganisation och krigsplacering” har ersatts med ”krigsorganisation och dess bemanning”. Bakgrunden är att många kommuner som arbetat med krigsorganisation har konstaterat att arbetet med krigsplacering är administrativt resurskrävande och ofta kräver en arbetsinsats som inte motsvaras av den statliga ersättningens storlek. Vidare ger krigsplacering baserad på allmän tjänsteplikt inte någon rättslig verkan mot den enskilde, utan detta ska ses som en planeringsåtgärd. SKR och MSB har också noterat att ett stort fokus lagts på uppgiften krigsplacering, och att fokus i detta skede bör läggas på arbetet med planering av krigsorganisationen. I uppgiften kvarstår alltjämt att påbörja planeringen av krigsorganisationens bemanning och det är viktigt att säkerställa tillgången till nyckelpersonal, men det är upp till kommunen att bedöma om man i detta skede vill krigsplacera sin personal.

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

3. Övriga uppgifter

3.1 Ledningsansvar

Uppgiften gäller för kommuner i kategori 1. För övriga kommuner är uppgiften frivillig.

Uppgifter enligt lag:

Vid höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen enligt, 3 kap. 2 § LEH, för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör under perioden⁷ ha utbildat och övat kommunstyrelsen i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för kommunens ledning.
- Kommunen bör inom ramen för den statliga ersättningen medverka i utbildningar och övningar som anordnas av länsstyrelsen och delta i övning anordnad av annan statlig myndighet.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunen bl.a. med övningar och utbildningar för ledning av verksamhet under höjd beredskap.
- Länsstyrelsen ges möjlighet att söka medel från anslag 2:4 Krisberedskap för kommunens förberedelser och deltagande i större övningar där extra ersättning till kommunen är motiverad.
- MSB tillhandahåller *Övningsstöd för kommunstyrelser: höjd beredskap.*

Förtydligande:

Rådgivning och vägledning angående ledningsplatser samt ekonomiskt bidrag för tekniska åtgärder för ledningsplats ingår inte i överenskommelsen, utan hanteras vid behov i en egen process hos MSB.

⁷ 2018-2020 med revideringar till och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

3.2 Geografiskt områdesansvar

Uppgiften gäller för kommuner i kategori 1. För övriga kommuner är uppgiften frivillig.

Många kommuner har ett samverkansorgan för krisberedskap, som används för den förberedande delen av det geografiska områdesansvaret avseende fredstida kriser.

Formerna för hur det geografiska områdesansvaret ska tillämpas vid höjd beredskap kommer att utvecklas under de kommande åren.

Uppgifter enligt lag:

Kommuners geografiska områdesansvar, som regleras i 3 kap. 4 § LEH, innebär att kommunstyrelsen under höjd beredskap ska verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör informera berörda lokala aktörer om arbetet med beredskapsförberedelser och möjligheter till samverkan på lokal nivå.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunen i utvecklingen av geografiskt områdesansvar under höjd beredskap.

3.3 Rapportering

Uppgiften gäller för kommuner i kategori 1. För övriga kommuner är uppgiften frivillig.

Uppgifter enligt lag:

Kommuner ska under höjd beredskap, enligt 3 kap, 5 § LEH hålla den myndighet som regeringen bestämmer (länsstyrelsen) informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör fortsätta medverka vid införandet av signalskyddssystemet Signe. Systemet kräver administrativa och tekniska åtgärder. Signe omfattar även en årlig förvaltningsavgift.
- Kommunen bör i samverkan med länsstyrelsen fortsätta implementera rutiner för rapportering och för lägesbilder.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen tillhandahåller teknisk utrustning och implementeringsstöd för Signe.
- MSB lämnar rådgivning i signalskyddsfrågor. För system Signe ger länsstyrelsen vägledning.
- MSB tillhandahåller webbutbildningen Signalskydd – en introduktion.

Förtydligande:

Kommunen bör medverka vid införandet av Signe, under förutsättning att kommunens kostnader för införande och vidmakthållande ryms inom den statliga ersättningen. Ersättningen får användas för att bekosta den årliga förvaltningsavgiften.

Signalskyddssystemet Signe kan användas i planering och förberedelser, under extraordinära händelser i fredstid samt under höjd beredskap. För att kunna införa och vidmakthålla systemet krävs en egen signalskyddsorganisation eller deltagande i länsstyrelsens signalskyddsorganisation samt godkända lokaler.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Bilaga 1 – Ersättning

Bilaga 1 omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ offentlighets- och sekretesslagen 2009:400).

Bilagan har inte reviderats. Versionen för perioden 2018-2020 gäller även för 2023.

Utöver den fördelning som gäller i bilagan för befintlig ersättning om 100 mnkr tillförs kommunerna för 2023 ytterligare 60 mnkr. Fördelningsprinciper för de ytterligare 60 mnkr som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet 1 november 2022.

Ersättningen beräknas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett grundbelopp om 124 000 kronor.
- Ersättning 2,29 kr per invånare.

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Bilaga 2 - Uppföljning

Uppföljningen ska ske gentemot de uppgifter som kommunerna har enligt LEH och särskilt de prioriterade uppgifter som anges i denna överenskommelse. För kommuner i kategori 1 ska även genomförandet av övriga uppgifter i denna överenskommelse följas upp.

Uppföljning av kommunens arbete med civilt försvar bör samordnas med uppföljning av *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*.

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i denna överenskommelse. Ersättningen ska främst användas under 2023, men det är möjligt att spara en större del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra denna överenskommelses uppgifter. Kommunen ska då ha en plan för hur ersättningen ska användas kommande år. I enlighet med de principer som gäller för när ersättningen kan reduceras eller falla bort, kan MSB besluta om en lägre ersättning för en kommun som inte har en plan för hur oförbrukade medel ska användas.

Sparad ersättning från perioden 2018-2023 och som inte har förbrukats vid utgången av 2023 får sparas och användas till och med utgången av 2024. Om ersättning från perioden finns kvar vid utgången av 2024 ska den återbetalas till MSB.

MSB tillhandahåller:

- Direkt avsett för kommunerna: Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- För kännedom till kommunerna: Vägledning för länsstyrelsens arbete med att följa upp och stödja kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- För kännedom till kommunerna: Gemensamma bedömningskriterier för länsstyrelsernas arbete med att följa upp och stödja kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktion av den ersättning som

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

kommunen får för utförandet av uppgifter enligt LEH ska ske i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen för uppgifterna ska reduceras eller falla bort:

- om en kommun inte påbörjat arbetet med de prioriterade uppgifterna i denna överenskommelse
- om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i lagen eller denna överenskommelse
- om en kommun 12 månader efter periodens slut⁸ har oförbrukade medel ska dessa återbetalas

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. För formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

⁸ 2018-2023

Diariernr

MSB 2022-15507

SKR 2022/00754

1 (3)

Förlängd och justerad överenskommelse för kommunernas krisberedskap 2023

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) företräder staten avseende att teckna överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om kommunernas arbete med krisberedskap. MSB och SKR avser att förlänga och justera rådande överenskommelse (SKR 18/03101, MSB 2018-09779) om uppgifter i lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och tillhörande förordning (2006:637). Överenskommelsen mellan MSB och SKR förlängs och justeras att gälla till och med 31 december 2023.

Följande justeringar görs i överenskommelsen och är gällande från 1 januari 2023:

Avsnitt 4. Ersättning:

- Justeringar görs avseende ersättning, se bilaga 1.

Avsnitt 6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort:

- Gällande principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort ersätts ”Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB” med ”Om en kommun den 31 december 2024 har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB”.

MSB publicerar information på sin webbplats om befintligt stöd:

<https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samlat-stod-till-kommuner/>

Stockholm den 17 januari 2023

Stockholm den 27 januari 2023

Charlotte Petri Gornitzka

Palle Lundberg

Generaldirektör MSB

Verkställande direktör SKR

Diariernr

MSB 2022-15507

SKR 2022/00754

2 (3)

Bilaga 1, 4. Ersättning

Ersättningarna nedan anges i prisläge 2022 (januari 2022).

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november 2022. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år.

Kommunen behöver inte fakturera utan MSB går ut med information till respektive kommun inför utbetalningen.

a) Grundbelopp

Grundbelopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.

Stockholm	3 804 409 kr
Göteborg	2 173 948 kr
Malmö	1 630 461 kr
Övriga kommuner >80 000 invånare	608 705 kr
Resterande kommuner	345 658 kr

b) Verksamhetsersättning

För genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering utbetalas 18,75 kr per invånare. Hela denna ersättning får användas för lönekostnader.

c) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 245 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

d) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

Diariernr

MSB 2018-09779

SKL 18/03101

3 (3)

e) Extra medel för 2023

Utöver fördelningsprinciperna ovan tillförs kommunerna ytterligare medel för år 2023. Dessa medel fördelas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett extra grundbelopp på 31 000 kr.
- Resterande medel fördelas med 0,70 kr per invånare.

Ersättningen får användas i enlighet med *Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar*.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Diariern
MSB 2018-09779
SKL 18/03101

1 (16)

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap

2019-2022

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
2. Utgångspunkter	4
3. Villkor för användning av ersättningen	5
4. Ersättning	6
5. Uppgifter och stöd	7
5.1 Generellt stöd	7
5.2 Risk- och sårbarhetsanalys	8
5.3 Planering	9
5.4 Geografiskt områdesansvar	12
5.5 Utbildning och övning	13
5.6 Rapportering	14
6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning	15
6.1 Redovisning	15
6.2 Uppföljning	15
6.3 Hantering av sparande från föregående år	15
6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort	16

1. Överenskommelse

Denna överenskommelse mellan staten, företrädd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under perioden 2019-2022.

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå. En god utveckling av krisberedskapen ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKL samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- ∞ lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- ∞ förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- ∞ kommunallag (2017:725)

Överenskommelsen utgår från 5 kap. LEH där det anges att kommunerna skall få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt 2 kap. LEH. Den statliga ersättningen avser de specifika uppgifter som regleras i LEH och denna överenskommelse. Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbete med krisberedskap.

Överenskommelsen är en justering av det tidigare avtalet från 2013 mellan MSB och SKL, dnr MSB 2012-5541, SKL 12/6159. Denna justerade överenskommelse ersätter det tidigare avtalet från och med 1 januari 2019.

Denna överenskommelse gäller tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2023. Justering och uppsägning kan dock ske innan 2023 om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar.

Stockholm den 16 oktober 2018

MSB

Dan Eliasson

Stockholm den 16 oktober 2018

SKL

Vesna Jovic

2. Utgångspunkter

Extraordinär händelse

Kommunens åtaganden enligt LEH utgår från begreppet *extraordinär händelse i fredstid* som det är definierat i 1 kap. 4 §:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.”

Krisberedskap omfattar mer än LEH

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än arbetet med uppgifterna i LEH. För att fullgöra åtagandena enligt LEH och annan lagstiftning, till exempel socialtjänstlagen och lagen om skydd mot olyckor, förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver ett grundläggande arbete med krisberedskap. Det är upp till kommunen själv att finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga. Ersättningen ska inte användas för till exempel brottsförebyggande arbete eller internt skydd.

Den förmåga som byggs upp för att hantera extraordinära händelser kan även vara användbar vid händelser som inte är att betrakta som extraordinära. Statens ersättning till kommunerna är beräknad utifrån att den ska finansiera verksamhet som är till nytta för mycket omfattande och svåra händelser som allvarligt kan påverka kommunens verksamhet.

Civilt försvar

Den fredstida krisberedskapen utgör även grunden för det civila försvaret, det vill säga beredskapen för höjd beredskap och krig. Arbetet med civilt försvar regleras i *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* som avser perioden 2018-2020. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar. Det innebär att *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* kan komma att förlängas eller revideras för perioden 2021-2022. Kommunen kan samordna arbetet med krisberedskap och civilt försvar, när det bedöms lämpligt.

Samhällsviktig verksamhet

Begreppet *viktiga samhällsfunktioner* har i denna överenskommelse ersatts med *samhällsviktig verksamhet* vars innebörd definieras i MSBFS 2015:5 eller annan författning som trätt i dess ställe.

3. Villkor för användning av ersättningen

Följande villkor gäller för den ersättning som kommunen får för genomförandet av uppgifterna i LEH och denna överenskommelse:

- Finansierade aktiviteter och åtgärder ska kunna härledas till uppgifterna i 2 kap. i LEH som består av risk- och sårbarhetsanalys, planering, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering.
- Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete. Åtgärder för att hantera en inträffad händelse ska inte finansieras med ersättningen.
- De vidtagna åtgärderna ska öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Huvuddelen¹ av ersättningen kan användas för personalkostnader. Det gäller både grundbeloppet och verksamhetsersättningen. Personalkostnader kan fokuseras till en eller ett fåtal medarbetare (till exempel beredskapssamordnare), men de kan även fördelas till flera medarbetare i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna i överenskommelsen.
- Den statliga ersättningen ska endast användas för att finansiera arbete med krisberedskap. Om den statliga ersättningen används för att betala delar av lönen för en medarbetare som även arbetar med andra frågor, till exempel brottsförebyggande och internt skydd, är det viktigt att ersättningen endast används för att bekosta den del av tjänsten som avser krisberedskap.
- Ersättningen ska inte användas för större investeringar. Ett exempel på större investeringar är kommunala ledningsplatser. För ledningsplatser finns särskild medfinansiering att söka.
- Ersättningen ska inte användas för finansiering av Rakelabonnemang, då det genom överenskommelsen finns en subvention av abonnemangspriset.
- MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas.

¹ Undantaget är den del av VMA-ersättningen som ska användas för att betala telematikabonnemang.

4. Ersättning

Ersättningen räknas upp årligen med konsumentprisindex (KPI).
Ersättningarna nedan anges i prisläge 2018 (januari 2018).

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november året före utbetalningsåret. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år efter fakturering från kommunen.

a) Grundbelopp

Grundbelopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.

Stockholm	3 500 000 kr
Göteborg	2 000 000 kr
Malmö	1 500 000 kr
Övriga kommuner >80 000 innevånare	560 000 kr
Resterande kommuner	318 000 kr

b) Verksamhetsersättning

För genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering utbetalas 17,25 kr per invånare. Hela denna ersättning får användas för lönekostnader.

c) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 145 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

d) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

5. Uppgifter och stöd

Här preciseras kommunernas uppgifter samt statens stöd till kommunerna. Uppgifterna som beskrivs i 2. kap i LEH delas in i följande verksamheter:

- ∞ risk- och sårbarhetsanalys
- ∞ planering
- ∞ geografiskt områdesansvar
- ∞ utbildning och övning
- ∞ rapportering

5.1 Generellt stöd

Det ligger i såväl kommunernas som statens intresse att den kommunala krisberedskapen utvecklas på ett bra sätt. En viktig förutsättning är att staten ger stöd till kommunernas arbete med krisberedskap. Utgångspunkten för stödet är att det ska ges av den nivå och aktör som är bäst lämpad för uppgiften och som kan göra det på det mest kostnadseffektiva sättet.

Nedan anges det generella stödet från MSB och länsstyrelserna till kommunerna.

MSB ska

- ∞ leda ett nationellt forum i syfte att utveckla den kommunala beredskapen. I detta forum kommer fokus vara att diskutera vilka åtgärder som bör vidtas för att utveckla kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- ∞ verka för samordning av stödet från centrala myndigheter och länsstyrelser, bland annat avseende metodutveckling.
- ∞ beakta det kommunala perspektivet vid initiering av forskning och studier inom krisberedskap.
- ∞ verka för att goda exempel i arbetet med krisberedskap sprids till kommunerna, till exempel från utvecklingsprojekt som finansierats av MSB.
- ∞ etablera en löpande analysprocess för den information som staten hämtar in från kommunerna avseende krisberedskap, som även inkluderar återkoppling av relevant information till kommunerna. MSB ska även utreda en självskattningsmodell för kommunernas krisberedskap.
- ∞ i samarbete med SKL och berörda myndigheter ta fram en handbok i kommunal krisberedskap som spänner över hela kommunens verksamhet.
- ∞ samla egna och andra myndigheters och aktörers stöd på en webbplats.
- ∞ utöva sitt särskilda ansvar för att stödja utvecklingen av den kommunala räddningstjänstens krisberedskap.

Länsstyrelsen

I förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap framgår att länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område, samt före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas. De ska särskilt stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet när det gäller planering, risk- och sårbarhetsanalys, utbildning och övning, samt följa upp kommunernas tillämpning av LEH.

Länsstyrelserna bör samordna sin metodutveckling avseende stöd till kommunal krisberedskap, till exempel av metoder för skydd av samhällsviktig verksamhet och samverkan och ledning.

5.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Lagtext

- ∞ Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (2 kap. 1 § LEH).

Kommunens uppgifter

- ∞ Kommunen ska bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation, samt berörda kommunala bolag och kommunalförbund.
- ∞ Kommunen ska använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- ∞ Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Förtydligande

- ∞ Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys kan, om kommunen finner det lämpligt, samordnas och integreras med det riskanalysarbete som sker i enlighet med annan lagstiftning, till exempel säkerhetsskyddslagen och lagen om skydd mot olyckor.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ∞ ta fram en samlad verktygslåda med stöd för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- ∞ med utgångspunkt i nationella riskanalyser utveckla stödmaterial så att information om de risker som MSB har analyserat kan användas i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys.
- ∞ ta fram vägledning för utvärdering av kommunens hantering av inträffade händelser.

Länsstyrelsen bör

- ∞ stödja kommunerna i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys. Det inbegriper såväl hur analyserna genomförs som hur resultatet tas om hand i planering av åtgärder för att uppnå bästa effekt.
- ∞ samråda med kommunerna om vad som ska betraktas som regionala respektive lokala risker. Länsstyrelsen bör vid behov involvera kommunerna i processen med att analysera och åtgärda de regionala riskerna.

5.3 Planering

Lagtext

- ∞ Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser (2 kap. 1 § LEH).
- ∞ Fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer (6 kap. 44 § kommunallag).
- ∞ Kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur kommundirektören ska leda förvaltningen under kommunstyrelsen. Instruktionen ska också fastställa kommundirektörens övriga uppgifter (7 kap. 2 § kommunallag).

Kommunens uppgifter

- ∞ Kommunen ska ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet ska ange kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden och innehålla:
 - övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
 - kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
 - kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
 - vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

- ∞ Kommunen ska ta fram ett reglemente för krisledningsnämnden.
- ∞ Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap.
- ∞ Kommunen ska ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser. Planen ska innehålla:
 - hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser.
 - hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
 - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.
- ∞ Kommunen ska ta fram en utbildnings- och övningsplan.

Förtydliganden

- ∞ Styrdokumentet:
 - ska beslutas av kommunfullmäktige.
 - kan samordnas med kommunens närliggande styrdokument för till exempel skydd mot olyckor, internt skydd, brottsförebyggande, samt informations- och cybersäkerhet.
 - får utformas och benämnas av kommunen så att det passar in i kommunens struktur för styrdokument.
- ∞ Reglementet för krisledningsnämnden ska beslutas av kommunfullmäktige.
- ∞ Planen för hantering av extraordinära händelser ska beslutas av lägst kommundirektören.
- ∞ Utbildnings- och övningsplanen ska beslutas av lägst kommundirektören.
- ∞ Styrdokumentet, reglementet för krisledningsnämnden, planen för hantering av extraordinära händelser, samt utbildnings- och övningsplanen ska vara beslutade senast 31 december under den nya mandatperiodens första år.
- ∞ Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ta ställning till vilken roll som kommundirektören ska ha avseende kommunens arbete med krisberedskap. Rollen kan både avse det förberedande arbetet och kommunens organisation för krisledning. Kommundirektören behöver inte nödvändigtvis ha en specifik roll i krisberedskapen.

- ∞ Exempel på planering som kommunen bör ta fram eller uppdatera under mandatperioden kan gälla:
 - planering för personella och materiella resurser som kommunen behöver för att hantera extraordinära händelser (till exempel resursinventering, identifiering av möjliga förstärkningsresurser, samt planering för att ta emot förstärkningsresurser).
 - planering för specifika funktioner (till exempel krisstöd).
 - planering för specifika händelser (till exempel värmebölja, skogsbrand eller oljeutsläpp).
 - kontinuitetsplaner för kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ∞ i samarbete med SKL ta fram metodstöd om:
 - styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.
 - utbildnings- och övningsplan.
- ∞ ta fram metodstöd om:
 - behovsanalys för förstärkningsresurser.
 - mottagande av förstärkningsresurser.
- ∞ uppdatera och utveckla stödet för kontinuitetshantering.

Länsstyrelsen bör

- ∞ stödja kommunerna med planeringen för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar (identifiering, analys och skydd).
- ∞ stödja kommunerna i att ta fram en flerårig utbildnings- och övningsplan.
- ∞ tillsammans med kommunerna se över behovet av frivilligresurser inom länet.

5.4 Geografiskt områdesansvar

Lagtext

- ∞ Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att (2 kap. 7 § LEH):
 1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
 3. information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Kommunens uppgifter

- ∞ Kommunen ska ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- ∞ Kommunen ska under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- ∞ Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse.
- ∞ Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- ∞ Kommunens förberedelser inför extraordinära händelser ska ske i samverkan med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. En förutsättning för att samverkan ska ske är att de externa aktörerna vill och kan samverka med kommunen.
- ∞ Berörda kommuner ska säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.

Förtydliganden

- ∞ En inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) består av företrädare för offentliga och privata aktörer samt frivilliga resurser som möts för att åstadkomma gemensam inriktning och samordning vid samhällsstörningar. Kommunen ansvarar för att erbjuda en mötesplats och att driva arbetet kopplat till ISF framåt. Här ingår till exempel att sammankalla, leda och dokumentera möten, samt följa upp överenskomna åtgärder.
- ∞ Kommunen kan samverka med andra kommuner om att stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ∞ ta fram en samverkansmatris som beskriver vilka förutsättningar de viktigaste aktörerna inom krisberedskapen har för att samverka med kommuner i det förberedande och hanterande arbetet.
- ∞ ta fram en vägledning för inriktnings- och samordningsfunktion på lokal nivå.
- ∞ ta fram en praktisk vägledning för kommunens information till allmänheten vid extraordinär händelse.
- ∞ ta fram en vägledning för att skapa samlad lägesbild.

Länsstyrelsen bör

- ∞ stödja kommunerna i utvecklingen av det geografiska områdesansvaret på lokal nivå. Länsstyrelsen bör även bidra till en tydligare ansvarsfördelning och tolkning av de geografiska områdesansvaren på lokal och regional nivå.
- ∞ stödja kommunerna i implementering av *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*.

5.5 Utbildning och övning

Lagtext

- ∞ Kommunen ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid (2 kap. 8 § LEH).

Kommunens uppgifter

- ∞ Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även kommunens beredskapsfunktioner inom till exempel kommunalteknisk försörjning och krisstöd ska vara utbildade och övade.
- ∞ Kommunen ska genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Kommunens krisledningsnämnd och tjänstemannaledning ska övas minst en gång per mandatperiod.
- ∞ Kommunen ska, i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional eller nationell nivå som avser fredstida kriser.

Förtydliganden

- ∞ Övningsverksamheten ska beakta de brister som identifierats i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- ∞ Varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmåga att samverka med andra aktörer.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ∞ stödja andra centrala myndigheters framtagning av sektorsvisa övningar för regional och lokal nivå enligt konceptet *Öva enkelt*.
- ∞ i samråd med kommunala företrädare och länsstyrelser se över sitt utbildningsutbud gentemot kommunal krisberedskap. Utbildningsutbudet ska presenteras på ett samlat sätt.
- ∞ stödja kommunernas egen utbildningsverksamhet genom att ta fram utbildningsmaterial inom prioriterade områden.

Länsstyrelsen bör

- ∞ stödja kommunernas utbildnings- och övningsverksamhet, exempelvis genom att bedriva nätverk för utbildnings- och övningsansvariga.
- ∞ ta fram länets fleråriga övningsplan i samråd med länets kommuner.
- ∞ samla nya krisledningsnämnder och kommunstyrelser för att informera om deras ansvar vid extraordinära händelser, respektive vid höjd beredskap.

5.6 Rapportering

Lagtext

- ∞ Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget (2 kap. 9 § LEH).
- ∞ Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder (2 kap. 9 § LEH).

Kommunens uppgifter

- ∞ Kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (till exempel WIS och Rakel).
- ∞ Kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Statliga myndigheters stöd

Länsstyrelsen bör

- ∞ ta fram metodstöd för kommunernas rapportering till länsstyrelsen.

6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning

6.1 Redovisning

Ersättningen under perioden delas upp och utbetalas årsvis till kommunen. Ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse.

Kommunen ska årligen redovisa för länsstyrelsen hur ersättningen har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter. I kommunens redovisning matchas intäkten under perioden med kostnader som uppstått som en följd av överenskommelsen.

MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas och hur redovisningen ska ske.

6.2 Uppföljning

MSB

Enligt FEH har MSB ansvar för att bestämma och betala ut ersättning till kommunerna inom ramen för vad regeringen årligen beslutar, samt på förslag från länsstyrelsen besluta att ersättningen ska reduceras eller falla bort.

MSB ska verka för att länsstyrelsernas uppföljning gentemot kommunerna samordnas. MSB kommer i samarbete med länsstyrelserna och SKL ta fram en metod för uppföljning av överenskommelsen. Vidare kommer MSB att följa upp länsstyrelsernas stöd och uppföljning gentemot kommunerna.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ska följa upp tillämpningen av LEH och denna överenskommelse. Länsstyrelsen kan enligt FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter.

6.3 Hantering av sparande från föregående år

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse. Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom ramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas. Om hela ersättningen inte har använts under året ska kommunen i den årliga uppföljningen motivera varför, samt redogöra för hur kommunen planerar att använda oförbrukade medel kommande år.

6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktionen av kommunens ersättning ska stå i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort:

- ∞ om en kommun inte fullgör sina uppgifter kan en del av ersättningen reduceras eller falla bort,
- ∞ om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i LEH eller denna överenskommelse kan en del av ersättningen reduceras samt
- ∞ om kommunens
 - sammanlagda sparande av ersättningen överstiger 10 procent av den årliga ersättningen
 - och utgör mer än 200 000 kr
 - och kommunen inte har en plan för hur sparandet ska användas under kommande år, så kan delar av ersättningen reduceras.

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. Formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Regioner

1 (16)

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar

2018-2020 med revideringar till
och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
1.1 Målbild	5
1.2 Ersättning.....	6
1.3 Myndigheternas stöd till kommunerna	7
1.4 Kristidsverksamhet	7
2. Prioriterade uppgifter	8
2.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvaret	8
2.2 Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet	8
2.3 Krigsorganisation och dess bemanning	9
3. Övriga uppgifter	11
3.1 Ledningsansvar	11
3.2 Geografiskt områdesansvar	12
3.3 Rapportering.....	12
Bilaga 1 – Ersättning	14
Bilaga 2 - Uppföljning	15

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

1. Överenskommelse

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) överenskommer om åtagande i avsnitt 1-3, inklusive bilagorna, vilka reglerar ersättning och preciserar uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med civilt försvar under perioden 2018-2020 med revideringar till och med 2023. Åtgärderna ska påbörjas och i vissa fall genomföras under perioden till och med 31 december 2023.

Kommunerna, länsstyrelserna¹ och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets robusthet och beredskap på lokal nivå. Även andra statliga myndigheter som Säkerhetspolisen och Försvarsmakten bidrar i arbetet. En god beredskapsutveckling ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKR samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).
- förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH).

Grunden för arbetet med civilt försvar i kommunerna är arbetet med krisberedskap. *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* är ett komplement till *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*. Även om *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* är ett komplement till *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap* hanteras överenskommelserna fristående när det gäller ersättningar. Åtagande som inte uppfyllts i en av överenskommelserna ska inte påverka ersättningen i den andra överenskommelsen.

Överenskommelsen utesluter inte arbete med andra åtgärder avseende förberedelser för och verksamhet under höjd beredskap (civilt försvar) enligt LEH. Denna överenskommelse reglerar de förberedelser som kommunen ska vidta inför höjd beredskap. Överenskommelsen reglerar inte förhållanden mellan stat och kommun vid höjd beredskap. Detta förhållande regleras enligt lagen (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap med tillhörande förordning.

Denna överenskommelse gäller från 1 januari 2023 och tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2024.

¹ MSB tecknar särskild överenskommelse med länsstyrelserna som reglerar ersättning för stöd till kommunerna enligt bland annat denna överenskommelse.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Justering och uppsägning kan också ske om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning.

Stockholm den 17 januari 2023

Stockholm den 27 januari 2023

Charlotte Petri Gornitzka
Generaldirektör MSB

Palle Lundberg
Verkställande direktör SKR

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

1.1 Målbild

Inriktningen i propositionen 2020/21:30 Totalförsvaret 2021-2025 innebär bland annat att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige. Sverige blir oundvikligen påverkat om en säkerhetspolitisk kris eller väpnad konflikt uppstår i Sveriges närområde. Rysslands förnyade aggression mot Ukraina har påverkat Sverige i stor omfattning. Utöver Sveriges omfattande materiella stöd till Ukraina har den säkerhetspolitiska situationen även fått konsekvensen att Sverige ansökt om medlemskap i Nato.

Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret är fortsatt att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och i Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid.

Målet för det civila försvaret ska från och med 2021 vara att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Civilt försvar är den civila verksamhet som myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, det civila samhället samt enskilda med flera vidtar för att förbereda Sverige för krig. Det civila försvaret ska även bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fredstid såsom pandemier och cyberattacker, liksom effekter av klimatförändringar såsom skogsbränder och översvämningar. I fredstid utgörs verksamheten av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder. Under höjd beredskap och krig utgörs verksamheten av nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för civilt försvar.

Alla kommuner ska fortsätta arbetet med de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser) så att de på sikt kan fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret under höjd beredskap.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Prioriterade uppgifter för kommunerna under perioden² är:

- Kompetenshöjning gällande totalförsvaret
- Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet
- Krigsorganisation och dess bemanning

Arbetet med de prioriterade uppgifterna kompetenshöjning gällande totalförsvaret och grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet ska vara genomförda senast 2023-12-31. Arbetet med framtagande av krigsorganisation och dess bemanning ska vara påbörjat men behöver inte vara avslutat till 2023-12-31.

Statens förväntningar på kommunens arbete ska stå i paritet med den ersättning som kommunen erhåller.

1.2 Ersättning

De ekonomiska medlen fördelas på ett sådant sätt att alla kommuner kan fortsätta arbetet med beredskapsförberedelser. En del av de ekonomiska medlen styrs till kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga områden.

Kommunerna är placerade i två kategorier:

Kategori 1: Kommuner som ligger i eller i anslutning till militärstrategiskt viktiga geografiska områden i händelse av en säkerhetspolitisk kris eller krig

Kategori 2: Övriga kommuner

Kommuner i kategori 1, som erhåller en högre ersättning, ska hålla ett högre tempo i arbetet med beredskapsförberedelser utifrån de prioriterade uppgifterna. Kommunerna i kategori 1 bör också under perioden kunna inleda arbete med övriga uppgifter – d.v.s. ledningsansvar, geografiskt områdesansvar och rapportering.

Kommuner i kategori 1 ska delta i länsstyrelsens analysarbete avseende stöd till Försvarsmakten vid höjd beredskap samt bör delta i arbetsgrupper anordnade av MSB och Försvarsmakten.

Den del av ersättningen som baseras på invånarantal ska för respektive år utgå från invånarantalet i respektive kommun den 31 december 2017. Ersättningen betalas ut senast den 30 juni respektive år. Principer för beräkning av

² 2018-2020 med revideringar till och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

ersättning finns i bilaga 1. Bilaga 1 omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ offentlighets- och sekretesslagen 2009:400).

Utöver den fördelning som gäller i bilagan för befintlig ersättning om 100 mnkr tillförs kommunerna för 2023 ytterligare 60 mnkr. Fördelningsprinciper för de ytterligare 60 mnkr som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet 1 november 2022.

Ersättningen beräknas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett grundbelopp om 124 000 kronor.
- Ersättning 2,29 kr per invånare.

1.3 Myndigheternas stöd till kommunerna

Enligt denna överenskommelse ska MSB och andra myndigheter stödja kommunernas arbete med civilt försvar. Stödet ska kopplas direkt till de åtgärder som beskrivs i överenskommelsen. Kommunerna ska involveras och bidra i arbetet med att ta fram stöd. Beredskapsförberedelserna i kommunerna bör sedan genomföras i takt med att stöd i form av bl.a. vägledningar och utbildningar finns på plats.

MSB publicerar information på sin webbplats³ om befintligt stöd.

MSB kommer att verka för att de statliga myndigheternas aktiviteter gentemot kommunerna avseende civilt försvar samordnas och, där det är relevant, är i linje med förutsättningarna i denna överenskommelse.

1.4 Kristidsverksamhet

Uppgifter enligt 3 kap. 3 § LEH avseende kristidsverksamhet finns inte med i denna överenskommelse för perioden⁴. Kristidsverksamheten kommer att lyftas in i arbetet med civilt försvar när förutsättningarna för detta finns på plats.

³ <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/samlat-stod-till-kommuner/>

⁴ 2018-2020 med revideringar till och med 2023

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

2. Prioriterade uppgifter

Nedan följer en beskrivning av de för perioden⁵ prioriterade uppgifterna som kommunerna särskilt ska arbeta med avseende civilt försvar.

2.1 Kompetenshöjning gällande totalförsvar

Förtroendevalda och tjänstemän i kommunerna behöver ha grundläggande kunskaper om de författningar och arbetssätt som gäller vid höjd beredskap, krigsfara och krig. Det är angeläget att kunskapen om totalförsvaret ökar.

Kommunens uppgift:

- Nyckelpersoner⁶ i kommunens organisation ska genom utbildning ha givits kunskaper om höjd beredskap och totalförsvar.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör genomföra regionala utbildningar och konferenser för att höja kompetensen gällande totalförsvar.
- MSB tillhandahåller generella utbildningar om totalförsvaret. Utbildningarna publiceras på www.msb.se

2.2 Grundläggande förberedelser i frågor av betydelse för totalförsvaret och Sveriges säkerhet

Arbetet med beredskapsförberedelser inom det civila försvaret skapar behov av ett utökat och stärkt arbete med säkerhetsskydd i kommunerna. Regeringen skriver i propositionen 2020/21:30 Totalförsvarsvaret 2021-2025 följande:

”Säkerhetsskyddet är av grundläggande betydelse för vår förmåga att hantera antagonistiska hot och för att minska sårbarheter på alla nivåer i samhället. Regeringen instämmer med Säkerhetspolisen som i sin redovisning av underlag för den fortsatta inriktningen av det civila försvaret påpekat att ett väl fungerande säkerhetsskyddsarbete är grunden för hela totalförsvaret.”

⁵ 2018-2020 med revideringar till och med 2023

⁶ Med nyckelpersoner avses minst kommunstyrelsen och kommunledningen.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Uppgifter enligt lag:

Kommunen ska vidta nödvändiga förberedelser för att i arbetet med beredskapsförberedelser, enligt 3 kap. 1-5§ LEH på ett säkert sätt kunna hantera frågor som är av vikt för Sveriges säkerhet.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska ha de förutsättningarna som behövs och som följer av säkerhetsskyddslagen för att kunna arbeta med uppgifterna enligt 3 kap. i LEH.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunens arbete med säkerhetsskydd.
- Försvarshögskolan genomför med stöd av Säkerhetspolisen utbildningar avseende säkerhetsskydd.
- Försvarshögskolan tillhandahåller en grundläggande interaktiv utbildning i säkerhetsskydd.
- MSB tillhandahåller en grundläggande interaktiv utbildning i hantering av säkerhetsskyddsklassificerade handlingar.
- MSB tillhandahåller kunskapsstöd om:
 - Riskreducerande åtgärder för lokal avsedd för delgivning av hemliga uppgifter.
 - Hantering av hemliga uppgifter i en fristående dator.

2.3 Krigsorganisation och dess bemanning

Uppgifter enligt lag:

Kommuner ska vid höjd beredskap, enligt 7 § lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap, vidta de särskilda åtgärder i fråga om planering och inriktning av verksamheten, tjänstgöring och ledighet för personal samt användning av tillgängliga resurser som är nödvändiga för att de under de rådande förhållandena ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.

Vid högsta beredskap ska kommuner övergå till krigsorganisation enligt 12 § förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap.

Kommunerna ska, enligt 4 § FEH, ha de planer som behövs för verksamheten under höjd beredskap. Dessa ska innehålla uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap. Av planerna ska också framgå krigsorganisationen, den personal som ska tjänstgöra i denna och vad som i

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

övrigt behövs för att kommunen ska kunna höja sin beredskap och bedriva verksamheten under höjd beredskap. Planeringen ska, enligt 5 § FEH, avse såväl beredskapshöjningar efter hand som omedelbart intagande av högsta beredskap.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen ska under 2023 fortsätta arbetet med sin krigsorganisation och dess bemanning.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör genomföra utbildning i metod kring beredskapsplanläggning och krigsorganisation samt stödja kommunen i planeringen.
- MSB tillhandahåller en vägledning för krigsorganisation och krigsplacering i kommun, inklusive planeringsförutsättningar för den planering för det civila försvaret som kommunerna ska genomföra enligt överenskommelsen.

Förtydligande:

Uppgiften ”Krigsorganisation och krigsplacering” har ersatts med ”krigsorganisation och dess bemanning”. Bakgrunden är att många kommuner som arbetat med krigsorganisation har konstaterat att arbetet med krigsplacering är administrativt resurskrävande och ofta kräver en arbetsinsats som inte motsvaras av den statliga ersättningens storlek. Vidare ger krigsplacering baserad på allmän tjänsteplikt inte någon rättslig verkan mot den enskilde, utan detta ska ses som en planeringsåtgärd. SKR och MSB har också noterat att ett stort fokus lagts på uppgiften krigsplacering, och att fokus i detta skede bör läggas på arbetet med planering av krigsorganisationen. I uppgiften kvarstår alltjämt att påbörja planeringen av krigsorganisationens bemanning och det är viktigt att säkerställa tillgången till nyckelpersonal, men det är upp till kommunen att bedöma om man i detta skede vill krigsplacera sin personal.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

3. Övriga uppgifter

3.1 Ledningsansvar

Uppgiften gäller för kommuner i kategori 1. För övriga kommuner är uppgiften frivillig.

Uppgifter enligt lag:

Vid höjd beredskap ansvarar kommunstyrelsen enligt, 3 kap. 2 § LEH, för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör under perioden⁷ ha utbildat och övat kommunstyrelsen i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för kommunens ledning.
- Kommunen bör inom ramen för den statliga ersättningen medverka i utbildningar och övningar som anordnas av länsstyrelsen och delta i övning anordnad av annan statlig myndighet.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunen bl.a. med övningar och utbildningar för ledning av verksamhet under höjd beredskap.
- Länsstyrelsen ges möjlighet att söka medel från anslag 2:4 Krisberedskap för kommunens förberedelser och deltagande i större övningar där extra ersättning till kommunen är motiverad.
- MSB tillhandahåller *Övningsstöd för kommunstyrelser: höjd beredskap*.

Förtydligande:

Rådgivning och vägledning angående ledningsplatser samt ekonomiskt bidrag för tekniska åtgärder för ledningsplats ingår inte i överenskommelsen, utan hanteras vid behov i en egen process hos MSB.

⁷ 2018-2020 med revideringar till och med 2023

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

3.2 Geografiskt områdesansvar

Uppgiften gäller för kommuner i kategori 1. För övriga kommuner är uppgiften frivillig.

Många kommuner har ett samverkansorgan för krisberedskap, som används för den förberedande delen av det geografiska områdesansvaret avseende fredstida kriser.

Formerna för hur det geografiska områdesansvaret ska tillämpas vid höjd beredskap kommer att utvecklas under de kommande åren.

Uppgifter enligt lag:

Kommuners geografiska områdesansvar, som regleras i 3 kap. 4 § LEH, innebär att kommunstyrelsen under höjd beredskap ska verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör informera berörda lokala aktörer om arbetet med beredskapsförberedelser och möjligheter till samverkan på lokal nivå.

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen bör stödja kommunen i utvecklingen av geografiskt områdesansvar under höjd beredskap.

3.3 Rapportering

Uppgiften gäller för kommuner i kategori 1. För övriga kommuner är uppgiften frivillig.

Uppgifter enligt lag:

Kommuner ska under höjd beredskap, enligt 3 kap, 5 § LEH hålla den myndighet som regeringen bestämmer (länsstyrelsen) informerad om beredskapsläget och de övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

Kommunens uppgifter:

- Kommunen bör fortsätta medverka vid införandet av signalskyddssystemet Signe. Systemet kräver administrativa och tekniska åtgärder. Signe omfattar även en årlig förvaltningsavgift.
- Kommunen bör i samverkan med länsstyrelsen fortsätta implementera rutiner för rapportering och för lägesbilder.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Statliga myndigheters stöd:

- Länsstyrelsen tillhandahåller teknisk utrustning och implementeringsstöd för Signe.
- MSB lämnar rådgivning i signalskyddsfrågor. För system Signe ger länsstyrelsen vägledning.
- MSB tillhandahåller webbutbildningen Signalskydd – en introduktion.

Förtydligande:

Kommunen bör medverka vid införandet av Signe, under förutsättning att kommunens kostnader för införande och vidmakthållande ryms inom den statliga ersättningen. Ersättningen får användas för att bekosta den årliga förvaltningsavgiften.

Signalskyddssystemet Signe kan användas i planering och förberedelser, under extraordinära händelser i fredstid samt under höjd beredskap. För att kunna införa och vidmakthålla systemet krävs en egen signalskyddsorganisation eller deltagande i länsstyrelsens signalskyddsorganisation samt godkända lokaler.

Diariern
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Bilaga 1 – Ersättning

Bilaga 1 omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ offentlighets- och sekretesslagen 2009:400).

Bilagan har inte reviderats. Versionen för perioden 2018-2020 gäller även för 2023.

Utöver den fördelning som gäller i bilagan för befintlig ersättning om 100 mnkr tillförs kommunerna för 2023 ytterligare 60 mnkr. Fördelningsprinciper för de ytterligare 60 mnkr som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet 1 november 2022.

Ersättningen beräknas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett grundbelopp om 124 000 kronor.
- Ersättning 2,29 kr per invånare.

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

Bilaga 2 - Uppföljning

Uppföljningen ska ske gentemot de uppgifter som kommunerna har enligt LEH och särskilt de prioriterade uppgifter som anges i denna överenskommelse. För kommuner i kategori 1 ska även genomförandet av övriga uppgifter i denna överenskommelse följas upp.

Uppföljning av kommunens arbete med civilt försvar bör samordnas med uppföljning av *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*.

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i denna överenskommelse. Ersättningen ska främst användas under 2023, men det är möjligt att spara en större del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra denna överenskommelses uppgifter. Kommunen ska då ha en plan för hur ersättningen ska användas kommande år. I enlighet med de principer som gäller för när ersättningen kan reduceras eller falla bort, kan MSB besluta om en lägre ersättning för en kommun som inte har en plan för hur oförbrukade medel ska användas.

Sparad ersättning från perioden 2018-2023 och som inte har förbrukats vid utgången av 2023 får sparas och användas till och med utgången av 2024. Om ersättning från perioden finns kvar vid utgången av 2024 ska den återbetalas till MSB.

MSB tillhandahåller:

- Direkt avsett för kommunerna: Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- För kännedom till kommunerna: Vägledning för länsstyrelsens arbete med att följa upp och stödja kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- För kännedom till kommunerna: Gemensamma bedömningskriterier för länsstyrelsernas arbete med att följa upp och stödja kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktion av den ersättning som

Diariernr
MSB 2022-15507
SKR 2022/00754

kommunen får för utförandet av uppgifter enligt LEH ska ske i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen för uppgifterna ska reduceras eller falla bort:

- om en kommun inte påbörjat arbetet med de prioriterade uppgifterna i denna överenskommelse
- om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i lagen eller denna överenskommelse
- om en kommun 12 månader efter periodens slut⁸ har oförbrukade medel ska dessa återbetalas

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. För formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

⁸ 2018-2023

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Information om överenskommelser om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har nu tecknat överenskommelser för 2023 för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar. Överenskommelserna är förlängda och gäller ytterligare ett år. Smärre justeringar är gjorda. Kommunerna ska fortsätta på inslagen väg när det gäller arbetet med krisberedskap.

I överenskommelsen om civilt försvar har inga ambitionshöjningar gjorts på grund av begränsade tilldelade budgetmedel.

I nuläget är säkerhetsskyddsfrågorna inkluderade i överenskommelserna, men detta är omdiskuterat eftersom de inte ingår i Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) utan regleras i säkerhetsskyddslagen. MSB kommer under 2023 ge fortsatt finansiering för kommunernas säkerhetsskyddsarbete, men detta gäller endast 2023.

Tilldelning av medel till kommuner och regioner för insatser enligt LEH ökar med 100 Mnkr 2023. Fördelningen av medlen 2023 motsvarar fördelningen 2022, eftersom 100 Mnkr tilldelades extra i samband med vårandringsbudgeten. De belopp som MSB har att fördela 2023 enligt regleringsbrevet medger inte uppräknig enligt konsumentprisindex (KPI) av medel för kommuners arbete med krisberedskap.

Kommunerna tilldelas totalt för 2023 cirka 359 Mnkr för arbetet med krisberedskap, varav 27 Mnkr ska subventionera Rakelabonnemang, och 160 Mnkr för arbetet med civilt försvar.

Ersättningen ska användas till uppgifterna i överenskommelserna. Det är möjligt att spara en större del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra överenskommelsernas uppgifter. Kommunen ska då ha en plan för hur ersättningen ska användas kommande år. Om en kommun 31 december 2024 har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.

Diariernr

MSB 2022-15507

SKR 2022/00754

2 (3)

Bilaga 1, 4. Ersättning

Ersättningarna nedan anges i prisläge 2022 (januari 2022).

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november 2022. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år.

Kommunen behöver inte fakturera utan MSB går ut med information till respektive kommun inför utbetalningen.

a) Grundbelopp

Grundbelopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.

Stockholm	3 804 409 kr
Göteborg	2 173 948 kr
Malmö	1 630 461 kr
Övriga kommuner >80 000 invånare	608 705 kr
Resterande kommuner	345 658 kr

b) Verksamhetsersättning

För genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering utbetalas 18,75 kr per invånare. Hela denna ersättning får användas för lönekostnader.

c) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 245 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

d) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

Diariernr

MSB 2018-09779

SKL 18/03101

3 (3)

e) Extra medel för 2023

Utöver fördelningsprinciperna ovan tillförs kommunerna ytterligare medel för år 2023. Dessa medel fördelas enligt följande:

- Samtliga kommuner får ett extra grundbelopp på 31 000 kr.
- Resterande medel fördelas med 0,70 kr per invånare.

Ersättningen får användas i enlighet med *Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.*

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Diariern
MSB 2018-09779
SKL 18/03101

1 (16)

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap

2019-2022

Innehållsförteckning

1. Överenskommelse	3
2. Utgångspunkter	4
3. Villkor för användning av ersättningen	5
4. Ersättning	6
5. Uppgifter och stöd	7
5.1 Generellt stöd	7
5.2 Risk- och sårbarhetsanalys	8
5.3 Planering	9
5.4 Geografiskt områdesansvar	12
5.5 Utbildning och övning	13
5.6 Rapportering	14
6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning	15
6.1 Redovisning	15
6.2 Uppföljning	15
6.3 Hantering av sparande från föregående år	15
6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort	16

1. Överenskommelse

Denna överenskommelse mellan staten, företrädd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) reglerar ersättning och uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete med krisberedskap under perioden 2019-2022.

Kommunerna, länsstyrelserna och MSB ska arbeta tillsammans för att öka samhällets krisberedskap på lokal nivå. En god utveckling av krisberedskapen ska bygga på ett nära samarbete mellan staten, SKL samt kommunerna.

Uppgifterna utgår från:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
- kommunallag (2017:725)

Överenskommelsen utgår från 5 kap. LEH där det anges att kommunerna skall få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt 2 kap. LEH. Den statliga ersättningen avser de specifika uppgifter som regleras i LEH och denna överenskommelse. Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbete med krisberedskap.

Överenskommelsen är en justering av det tidigare avtalet från 2013 mellan MSB och SKL, dnr MSB 2012-5541, SKL 12/6159. Denna justerade överenskommelse ersätter det tidigare avtalet från och med 1 januari 2019.

Denna överenskommelse gäller tillsvidare men kan justeras eller sägas upp, dock tidigast från och med 2023. Justering och uppsägning kan dock ske innan 2023 om det föranleds av ändring eller upphävande av LEH eller FEH. Vid uppsägning eller ändring av överenskommelsen ska detta ske i samordning med eventuella övergångsbestämmelser i lag och förordning. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar.

Stockholm den 16 oktober 2018

MSB

Dan Eliasson

Stockholm den 16 oktober 2018

SKL

Vesna Jovic

2. Utgångspunkter

Extraordinär händelse

Kommunens åtaganden enligt LEH utgår från begreppet *extraordinär händelse i fredstid* som det är definierat i 1 kap. 4 §:

”Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.”

Krisberedskap omfattar mer än LEH

Kommunens arbete med krisberedskap omfattar mer än arbetet med uppgifterna i LEH. För att fullgöra åtagandena enligt LEH och annan lagstiftning, till exempel socialtjänstlagen och lagen om skydd mot olyckor, förutsätts att kommunen kontinuerligt bedriver ett grundläggande arbete med krisberedskap. Det är upp till kommunen själv att finansiera de ytterligare förberedelser och åtgärder som kommunen bedömer nödvändiga. Ersättningen ska inte användas för till exempel brottsförebyggande arbete eller internt skydd.

Den förmåga som byggs upp för att hantera extraordinära händelser kan även vara användbar vid händelser som inte är att betrakta som extraordinära. Statens ersättning till kommunerna är beräknad utifrån att den ska finansiera verksamhet som är till nytta för mycket omfattande och svåra händelser som allvarligt kan påverka kommunens verksamhet.

Civilt försvar

Den fredstida krisberedskapen utgör även grunden för det civila försvaret, det vill säga beredskapen för höjd beredskap och krig. Arbetet med civilt försvar regleras i *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* som avser perioden 2018-2020. Avsikten är att en ny överenskommelse från och med 2023 ska reglera kommunernas arbete med både krisberedskap och civilt försvar. Det innebär att *Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar* kan komma att förlängas eller revideras för perioden 2021-2022. Kommunen kan samordna arbetet med krisberedskap och civilt försvar, när det bedöms lämpligt.

Samhällsviktig verksamhet

Begreppet *viktiga samhällsfunktioner* har i denna överenskommelse ersatts med *samhällsviktig verksamhet* vars innebörd definieras i MSBFS 2015:5 eller annan författning som trätt i dess ställe.

3. Villkor för användning av ersättningen

Följande villkor gäller för den ersättning som kommunen får för genomförandet av uppgifterna i LEH och denna överenskommelse:

- Finansierade aktiviteter och åtgärder ska kunna härledas till uppgifterna i 2 kap. i LEH som består av risk- och sårbarhetsanalys, planering, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering.
- Finansierade åtgärder ska avse förberedande och förebyggande arbete. Åtgärder för att hantera en inträffad händelse ska inte finansieras med ersättningen.
- De vidtagna åtgärderna ska öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Huvuddelen¹ av ersättningen kan användas för personalkostnader. Det gäller både grundbeloppet och verksamhetsersättningen. Personalkostnader kan fokuseras till en eller ett fåtal medarbetare (till exempel beredskapssamordnare), men de kan även fördelas till flera medarbetare i olika förvaltningar som arbetar med uppgifterna i överenskommelsen.
- Den statliga ersättningen ska endast användas för att finansiera arbete med krisberedskap. Om den statliga ersättningen används för att betala delar av lönen för en medarbetare som även arbetar med andra frågor, till exempel brottsförebyggande och internt skydd, är det viktigt att ersättningen endast används för att bekosta den del av tjänsten som avser krisberedskap.
- Ersättningen ska inte användas för större investeringar. Ett exempel på större investeringar är kommunala ledningsplatser. För ledningsplatser finns särskild medfinansiering att söka.
- Ersättningen ska inte användas för finansiering av Rakelabonnemang, då det genom överenskommelsen finns en subvention av abonnemangspriset.
- MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas.

¹ Undantaget är den del av VMA-ersättningen som ska användas för att betala telematikabonnemang.

4. Ersättning

Ersättningen räknas upp årligen med konsumentprisindex (KPI).
Ersättningarna nedan anges i prisläge 2018 (januari 2018).

De fördelningsprinciper som baseras på invånarantal ska utgå från invånarantalet den 1 november året före utbetalningsåret. Ersättningen betalas ut av MSB senast den 30 juni respektive år efter fakturering från kommunen.

a) Grundbelopp

Grundbelopp för att hålla en funktion med erforderlig kompetens för samordning av kommunens uppgifter i krisberedskapssystemet.

Stockholm	3 500 000 kr
Göteborg	2 000 000 kr
Malmö	1 500 000 kr
Övriga kommuner >80 000 innevånare	560 000 kr
Resterande kommuner	318 000 kr

b) Verksamhetsersättning

För genomförande av uppgifterna planering, risk- och sårbarhetsanalys, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning, samt rapportering utbetalas 17,25 kr per invånare. Hela denna ersättning får användas för lönekostnader.

c) Ersättning för utomhusvarning

Kommunen får en årlig ersättning som uppgår till 1 145 kr per ljudsändare i respektive kommun för att finansiera kostnader för drift och underhåll, samt för att genomföra kvartalsvisa tester av utrustningen.

d) Rakelsubvention

I syfte att stimulera kommunernas anslutning till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel, och därmed öka förmågan till samverkan inom kommunen och mellan kommunen och andra aktörer vid en inträffad händelse, avsätts 27 mnkr per år för att subventionera kommunernas abonnemangspriser för Rakel under perioden enligt nedan:

- grundabonnemang i Rakel fastställs till 6 000 kr per år.
- telematikabonnemang för styrning av utomhusvarning (VMA) via Rakel fastställs till 625 kr per år.

Priset avser även kommunala bolag och kommunalförbund som bedriver verksamhet inom de kriterier som anges i förordning (2003:396) om elektronisk kommunikation.

5. Uppgifter och stöd

Här preciseras kommunernas uppgifter samt statens stöd till kommunerna. Uppgifterna som beskrivs i 2. kap i LEH delas in i följande verksamheter:

- risk- och sårbarhetsanalys
- planering
- geografiskt områdesansvar
- utbildning och övning
- rapportering

5.1 Generellt stöd

Det ligger i såväl kommunernas som statens intresse att den kommunala krisberedskapen utvecklas på ett bra sätt. En viktig förutsättning är att staten ger stöd till kommunernas arbete med krisberedskap. Utgångspunkten för stödet är att det ska ges av den nivå och aktör som är bäst lämpad för uppgiften och som kan göra det på det mest kostnadseffektiva sättet.

Nedan anges det generella stödet från MSB och länsstyrelserna till kommunerna.

MSB ska

- leda ett nationellt forum i syfte att utveckla den kommunala beredskapen. I detta forum kommer fokus vara att diskutera vilka åtgärder som bör vidtas för att utveckla kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- verka för samordning av stödet från centrala myndigheter och länsstyrelser, bland annat avseende metodutveckling.
- beakta det kommunala perspektivet vid initiering av forskning och studier inom krisberedskap.
- verka för att goda exempel i arbetet med krisberedskap sprids till kommunerna, till exempel från utvecklingsprojekt som finansierats av MSB.
- etablera en löpande analysprocess för den information som staten hämtar in från kommunerna avseende krisberedskap, som även inkluderar återkoppling av relevant information till kommunerna. MSB ska även utreda en självskattningsmodell för kommunernas krisberedskap.
- i samarbete med SKL och berörda myndigheter ta fram en handbok i kommunal krisberedskap som spänner över hela kommunens verksamhet.
- samla egna och andra myndigheters och aktörers stöd på en webbplats.
- utöva sitt särskilda ansvar för att stödja utvecklingen av den kommunala räddningstjänstens krisberedskap.

Länsstyrelsen

I förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap framgår att länsstyrelsen ska vara sammanhållande för krisberedskapen inom sitt geografiska område, samt före, under och efter en kris verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas. De ska särskilt stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet när det gäller planering, risk- och sårbarhetsanalys, utbildning och övning, samt följa upp kommunernas tillämpning av LEH.

Länsstyrelserna bör samordna sin metodutveckling avseende stöd till kommunal krisberedskap, till exempel av metoder för skydd av samhällsviktig verksamhet och samverkan och ledning.

5.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Lagtext

- Kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (2 kap. 1 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation, samt berörda kommunala bolag och kommunalförbund.
- Kommunen ska använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Kommunen ska efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, både med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret. Underlaget ska användas i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.

Förtydligande

- Kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalys kan, om kommunen finner det lämpligt, samordnas och integreras med det riskanalytiska arbetet som sker i enlighet med annan lagstiftning, till exempel säkerhetsskyddslagen och lagen om skydd mot olyckor.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ta fram en samlad verktygslåda med stöd för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- med utgångspunkt i nationella riskanalyser utveckla stödmaterial så att information om de risker som MSB har analyserat kan användas i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys.
- ta fram vägledning för utvärdering av kommunens hantering av inträffade händelser.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys. Det inbegriper såväl hur analyserna genomförs som hur resultatet tas om hand i planering av åtgärder för att uppnå bästa effekt.
- samråda med kommunerna om vad som ska betraktas som regionala respektive lokala risker. Länsstyrelsen bör vid behov involvera kommunerna i processen med att analysera och åtgärda de regionala riskerna.

5.3 Planering

Lagtext

- Kommunen ska, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser (2 kap. 1 § LEH).
- Fullmäktige ska anta reglementen om nämndernas verksamhet och arbetsformer (6 kap. 44 § kommunallag).
- Kommunstyrelsen ska i en instruktion fastställa hur kommundirektören ska leda förvaltningen under kommunstyrelsen. Instruktionen ska också fastställa kommundirektörens övriga uppgifter (7 kap. 2 § kommunallag).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ta fram ett styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet ska ange kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden och innehålla:
 - övergripande styrning av arbetet med krisberedskap i kommunala förvaltningar, bolag och kommunalförbund.
 - kommunens övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys.
 - kommunens ambitioner i arbetet med sitt geografiska områdesansvar.
 - vilken planering avseende krisberedskap inom olika områden som kommunen ska ta fram eller uppdatera under mandatperioden.

- Kommunen ska ta fram ett reglemente för krisledningsnämnden.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ange vilka uppgifter som kommundirektören ska ha avseende krisberedskap.
- Kommunen ska ta fram en plan för hantering av extraordinära händelser. Planen ska innehålla:
 - hur kommunen ska organisera sig under extraordinära händelser.
 - hur kommunens organisation för krisledning ska bedriva samverkan och ledning i syfte att uppnå inriktning och samordning.
 - vilka lokaler med nödvändig teknisk utrustning för samverkan och ledning som disponeras vid extraordinära händelser.
- Kommunen ska ta fram en utbildnings- och övningsplan.

Förtydliganden

- Styrdokumentet:
 - ska beslutas av kommunfullmäktige.
 - kan samordnas med kommunens närliggande styrdokument för till exempel skydd mot olyckor, internt skydd, brottsförebyggande, samt informations- och cybersäkerhet.
 - får utformas och benämnas av kommunen så att det passar in i kommunens struktur för styrdokument.
- Reglementet för krisledningsnämnden ska beslutas av kommunfullmäktige.
- Planen för hantering av extraordinära händelser ska beslutas av lägst kommundirektören.
- Utbildnings- och övningsplanen ska beslutas av lägst kommundirektören.
- Styrdokumentet, reglementet för krisledningsnämnden, planen för hantering av extraordinära händelser, samt utbildnings- och övningsplanen ska vara beslutade senast 31 december under den nya mandatperiodens första år.
- Kommunstyrelsen bör i instruktionen för kommundirektören ta ställning till vilken roll som kommundirektören ska ha avseende kommunens arbete med krisberedskap. Rollen kan både avse det förberedande arbetet och kommunens organisation för krisledning. Kommundirektören behöver inte nödvändigtvis ha en specifik roll i krisberedskapen.

- Exempel på planering som kommunen bör ta fram eller uppdatera under mandatperioden kan gälla:
 - planering för personella och materiella resurser som kommunen behöver för att hantera extraordinära händelser (till exempel resursinventering, identifiering av möjliga förstärkningsresurser, samt planering för att ta emot förstärkningsresurser).
 - planering för specifika funktioner (till exempel krisstöd).
 - planering för specifika händelser (till exempel värmebölja, skogsbrand eller oljeutsläpp).
 - kontinuitetsplaner för kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- i samarbete med SKL ta fram metodstöd om:
 - styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap.
 - utbildnings- och övningsplan.
- ta fram metodstöd om:
 - behovsanalys för förstärkningsresurser.
 - mottagande av förstärkningsresurser.
- uppdatera och utveckla stödet för kontinuitetshantering.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna med planeringen för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid allvarliga störningar (identifiering, analys och skydd).
- stödja kommunerna i att ta fram en flerårig utbildnings- och övningsplan.
- tillsammans med kommunerna se över behovet av frivilligresurser inom länet.

5.4 Geografiskt områdesansvar

Lagtext

- Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att (2 kap. 7 § LEH):
 1. olika aktörer inom kommunens geografiska område samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
 2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
 3. information till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ge aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område möjlighet att samverka i syfte att uppnå samordning av förberedelser inför extraordinära händelser.
- Kommunen ska under en extraordinär händelse kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) på lokal nivå, i syfte att verka för samordning av olika aktörers åtgärder.
- Kommunen ska ta initiativ till att en samlad lägesbild tas fram i samband med en extraordinär händelse.
- Kommunen ska verka för att information till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas.
- Kommunens förberedelser inför extraordinära händelser ska ske i samverkan med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför det egna geografiska området. En förutsättning för att samverkan ska ske är att de externa aktörerna vill och kan samverka med kommunen.
- Berörda kommuner ska säkerställa att Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) kan sändas via anläggningar för utomhusvarning genom att ljudsändare underhålls.

Förtydliganden

- En inriktnings- och samordningsfunktion (ISF) består av företrädare för offentliga och privata aktörer samt frivilliga resurser som möts för att åstadkomma gemensam inriktning och samordning vid samhällsstörningar. Kommunen ansvarar för att erbjuda en mötesplats och att driva arbetet kopplat till ISF framåt. Här ingår till exempel att sammankalla, leda och dokumentera möten, samt följa upp överenskomna åtgärder.
- Kommunen kan samverka med andra kommuner om att stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- ta fram en samverkansmatris som beskriver vilka förutsättningar de viktigaste aktörerna inom krisberedskapen har för att samverka med kommuner i det förberedande och hanterande arbetet.
- ta fram en vägledning för inriktnings- och samordningsfunktion på lokal nivå.
- ta fram en praktisk vägledning för kommunens information till allmänheten vid extraordinär händelse.
- ta fram en vägledning för att skapa samlad lägesbild.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunerna i utvecklingen av det geografiska områdesansvaret på lokal nivå. Länsstyrelsen bör även bidra till en tydligare ansvarsfördelning och tolkning av de geografiska områdesansvaren på lokal och regional nivå.
- stödja kommunerna i implementering av *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*.

5.5 Utbildning och övning

Lagtext

- Kommunen ska ansvara för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid (2 kap. 8 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ha en regelbundet utbildad och övad krisorganisation. Även kommunens beredskapsfunktioner inom till exempel kommunalteknisk försörjning och krisstöd ska vara utbildade och övade.
- Kommunen ska genomföra och utvärdera minst två övningar under en mandatperiod. Kommunens krisledningsnämnd och tjänstemannaledning ska övas minst en gång per mandatperiod.
- Kommunen ska, i den utsträckning tillfälle ges, delta i planering, genomförande och utvärdering av samverkansövningar på regional eller nationell nivå som avser fredstida kriser.

Förtydliganden

- Övningsverksamheten ska beakta de brister som identifierats i arbetet med risk- och sårbarhetsanalys.
- Varje övning ska utvärderas avseende såväl styrkor som svagheter när det gäller kommunens egen krisberedskap och förmåga att samverka med andra aktörer.

Statliga myndigheters stöd

MSB ska

- stödja andra centrala myndigheters framtagning av sektorsvisa övningar för regional och lokal nivå enligt konceptet *Öva enkelt*.
- i samråd med kommunala företrädare och länsstyrelser se över sitt utbildningsutbud gentemot kommunal krisberedskap. Utbildningsutbudet ska presenteras på ett samlat sätt.
- stödja kommunernas egen utbildningsverksamhet genom att ta fram utbildningsmaterial inom prioriterade områden.

Länsstyrelsen bör

- stödja kommunernas utbildnings- och övningsverksamhet, exempelvis genom att bedriva nätverk för utbildnings- och övningsansvariga.
- ta fram länets fleråriga övningsplan i samråd med länets kommuner.
- samla nya krisledningsnämnder och kommunstyrelser för att informera om deras ansvar vid extraordinära händelser, respektive vid höjd beredskap.

5.6 Rapportering

Lagtext

- Kommunen ska hålla den myndighet som regeringen bestämmer informerad om vilka åtgärder som vidtagits enligt detta kapitel och hur åtgärderna påverkat krisberedskapsläget (2 kap. 9 § LEH).
- Kommunen ska vid en extraordinär händelse i fredstid ge den myndighet som regeringen bestämmer lägesrapporter och information om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen samt om vidtagna och planerade åtgärder (2 kap. 9 § LEH).

Kommunens uppgifter

- Kommunen ska ha förmågan att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar (till exempel WIS och Rakel).
- Kommunen ska ha förmåga att ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse.

Statliga myndigheters stöd

Länsstyrelsen bör

- ta fram metodstöd för kommunernas rapportering till länsstyrelsen.

6. Riktlinjer för redovisning och uppföljning

6.1 Redovisning

Ersättningen under perioden delas upp och utbetalas årsvis till kommunen. Ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse.

Kommunen ska årligen redovisa för länsstyrelsen hur ersättningen har använts under föregående år. Redovisningen omfattar både ekonomisk och verksamhetsrelaterad dokumentation av genomförda aktiviteter. I kommunens redovisning matchas intäkten under perioden med kostnader som uppstått som en följd av överenskommelsen.

MSB och SKL ska i samverkan utforma mer detaljerade anvisningar om hur ersättningen får användas och hur redovisningen ska ske.

6.2 Uppföljning

MSB

Enligt FEH har MSB ansvar för att bestämma och betala ut ersättning till kommunerna inom ramen för vad regeringen årligen beslutar, samt på förslag från länsstyrelsen besluta att ersättningen ska reduceras eller falla bort.

MSB ska verka för att länsstyrelsernas uppföljning gentemot kommunerna samordnas. MSB kommer i samarbete med länsstyrelserna och SKL ta fram en metod för uppföljning av överenskommelsen. Vidare kommer MSB att följa upp länsstyrelsernas stöd och uppföljning gentemot kommunerna.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ska följa upp tillämpningen av LEH och denna överenskommelse. Länsstyrelsen kan enligt FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort för en kommun som inte fullgjort sina uppgifter.

6.3 Hantering av sparande från föregående år

Hela ersättningen ska användas till uppgifterna i LEH och denna överenskommelse. Att spara en del av ersättningen till kommande år i syfte att genomföra åtgärder inom ramen för denna överenskommelse är möjligt, så länge det finns en plan för hur de medel som sparas ska användas. Om hela ersättningen inte har använts under året ska kommunen i den årliga uppföljningen motivera varför, samt redogöra för hur kommunen planerar att använda oförbrukade medel kommande år.

6.4 Principer för när ersättningen kan reduceras eller falla bort

Länsstyrelsen ska uppmärksamma kommunen på de brister som identifierats i uppföljningsarbetet. Kommunen ska med stöd av länsstyrelsen upprätta en åtgärdsplan för hur bristerna ska hanteras.

Länsstyrelsen kan i enlighet med FEH föreslå för MSB att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort. MSB fattar beslut om reducerad ersättning utifrån länsstyrelsens rapportering. Hur mycket som ska reduceras eller falla bort avgörs från fall till fall. Reduktionen av kommunens ersättning ska stå i proportion till hur stor del av arbetet som utförts.

Följande principer ligger till grund för beslutet om att en del av ersättningen ska reduceras eller falla bort:

- om en kommun inte fullgör sina uppgifter kan en del av ersättningen reduceras eller falla bort,
- om ersättningen finansierar annan verksamhet än den som är beskriven som ersättningsgill i LEH eller denna överenskommelse kan en del av ersättningen reduceras samt
- om kommunens
 - sammanlagda sparande av ersättningen överstiger 10 procent av den årliga ersättningen
 - och utgör mer än 200 000 kr
 - och kommunen inte har en plan för hur sparandet ska användas under kommande år, så kan delar av ersättningen reduceras.

MSB:s beslut om reducerad ersättning kan överklagas i enlighet med 8 kap. 1 § LEH. Formerna för överklagande samt fastställande och beräkning av överklagandetid hänvisas till förvaltningslagen (2017:900).

Om en kommun 12 månader efter mandatperiodens sista år har oförbrukade medel ska dessa återbetalas till MSB.